

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

21 november 1996

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de implementatie van het Vlaams beleids- en praktijkgericht onderwijsonderzoek in het onderwijsbeleid

Met redenen omklede motie

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de uitstapregeling voor 55-plussers in het hoger onderwijs buiten de universiteit

Met redenen omklede moties

Interpellatie van de heer André Denys tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de programmatiestop in het deeltijds kunstonderwijs

Mondelinge vraag van de heer Ludo Sannen tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toepassing van het decreet benoemings- en programmatiestop in het deeltijds kunstonderwijs

Met redenen omklede motie

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 21 november 1996

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.24 uur.*

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de implementatie van het Vlaams beleids- en praktijkgericht onderwijsonderzoek in het onderwijsbeleid

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de implementatie van het Vlaams beleids- en praktijkgericht onderwijsonderzoek in het onderwijsbeleid.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik begin met een korte inleiding. In een besluit van de Vlaamse regering van september 1994 werd aangegeven dat voortaan jaarlijks alle onderwijsonderzoek aan het parlement zou worden meegedeeld. We kregen een eerste verslag in de zomermaanden van 1996 over het lopende dan wel afgeronde onderzoek. U zult begrijpen dat ik ten zeerste geïnteresseerd was in deze nota.

Ik heb me tegelijk even verdiept in dat besluit van 1994. Ik wou weten op basis van welke criteria de projecten worden opgestart. De manier waarop dit gebeurt – onder uw leiding en in samenspraak met de secretaris-generaal – overtuigt me van de degelijkheid van het onderzoek. Ik vermeld nog enkele elementen die het onderzoek ten goede komen. Met enige regelmaat moeten tussentijdse rapporten worden ingediend. De evaluatie van de onderzoeken moet bovendien voor een derde door externen gebeuren. Dit stemt me optimistisch.

Daarbij aansluitend ging ik na over welk soort onderzoek het gaat. Gebeurt dit allemaal in het luchtledige of zit er een visie achter? De projecten zijn gegroepeerd rond een zevental items. Ik vind die terug in het beleid van de minister. Het gaat onder meer over afstuderen in het technisch en beroepsonderwijs en in welke mate men dan geïntegreerd raakt in de arbeidsmarkt. Dit lijkt me het meest interessante project. Het gaat over lerarenopleiding, over kwaliteitszorg, over zorgverbreding, over hoger onderwijs en over de inbreng van de media in het onderwijs. We voelen hier de weerslag van het beleid van de minister. Er zit dus een bepaalde visie achter. Toch wil ik enige kritiek formuleren.

Tot nu toe kunnen we nergens vernemen over welke bedragen het hier gaat. We krijgen een omschrijving van het project, we kennen de promotoren en de thuishaven, maar de kosten van een project worden niet vermeld. Eergisteren werd in deze commissie in aanwezigheid van de minister-president een vruchtbare discussie ontwikkeld. We hadden het er al vaak over: de universiteiten worden in het hele onderwijspakket minderbedeeld. Ze worden links en rechts wel eens verwend, ze krijgen af en toe een paar onderzoeksprojecten toegespeeld.

Ik heb deze boeiende discussie jammer genoeg niet meegemaakt, maar dit lijkt op een tweesporenbeleid. Enerzijds wordt in de begroting de enveloppe van de universiteiten afgeslankt, anderzijds krijgen ze projecten. Het gaat om een vijftiental projecten. Welke instellingen mogen hierin delen? Uit de nota die we jaarlijks ontvangen, blijkt dat de KUL 44 percent van de projecten uitvoert, de RUG krijgt zo'n 33 percent. De UIA komt ook aan bod maar tot mijn verwondering participeert de VUB voor minder dan 10 percent. Het kan geen toeval zijn dat de Vlaamse universiteiten projecten krijgen naargelang van hun grootte.

Vandenbroeke

Dit doet vragen rijzen. Ik zie dat de heer Vande Lanotte, federaal vice-premier, ook in een project participeert, over kwaliteitszorg als ik me niet vergis. Daarbij wordt een voorbereidende studie uitgevoerd over de bekendheid van de federale structuren in het onderwijs. Ik ben ervan overtuigd dat de vice-premier deze materie perfect kent, maar ik betwijfel of dit onderzoek onder zijn leiding moet gebeuren. Zelf heb ik een tijdje geleden, in samenwerking met enkele collega's, een vulgariserend boekje op de markt gebracht. Ik vermeld u zelfs de sponsor, de Marnixkring. Het boekje behandelt de Vlaamse ontvoogding. Het werd een succes – een oplage van 30.000 exemplaren. Ook dit doet vragen rijzen bij de taak van de heer Vande Lanotte. Laat hierover geen misverstand ontstaan, de heer Vande Lanotte is een goede vriend.

Daarmee kom ik tot mijn vragen. Mijnheer de minister, op welke wijze worden de resultaten van dit waardevol wetenschappelijk onderzoek omgezet in beleidsmaatregelen? We merken de weerslag ervan wel in uw beleidsbrieven en ontwerpen van decreet, maar hoe gaat u concreet te werk? Op welke wijze worden de diverse onderwijsactoren op de hoogte gebracht van de resultaten van het onderzoek? Welke diensten van uw ministerie zorgen voor een correcte en volledige implementatie van de resultaten van het onderzoek? Op welke manier kan dit onderzoek optimaal verlopen? Is het niet mogelijk het jaarlijks verslag iets uitvoeriger en concreter te brengen? Kunt u ons ten slotte meedelen welke onderzoeken op dit moment lopen? We weten dat er een perfecte correlatie bestaat tussen het huidige onderzoek en uw beleid over een jaar of twee. Op die manier zou ik weten wat ik mag verwachten in de periode 1997-1998.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, collega's, de procedure van de projecten is grondig herzien met het besluit van september 1994. Voordien koos de minister gewoon uit wat zich aanbood. Ik heb niet de gewoonte rond de pot te draaien. Ik kan u zeggen dat de techniek van de natte vinger werd gebruikt. De mensen die vrienden hadden die ook mijn vrienden waren, lieten die vrienden tussenkomen. Dat was de gewoonte. Uiteindelijk werd er toen een soort sleutel gehanteerd, niet officieel, niet op papier, maar iedereen, elke universiteit moest aan bod komen.

Ik herinner me dat een bepaalde universiteit – ik zal geen namen noemen – ooit een zeer slecht project indiende. Dat kon er echt niet mee door. Men kon zich niet permitteren die universiteit te laten vallen, dus kregen ze toch hun project. Men wist op voorhand dat het niets waard zou zijn. Het ging louter en alleen om het evenwicht. In 1994 heb ik in de regering kort en bondig mijn mening gezegd over die procedures. Bij de huidige procedures kom ik niet meer tussen, behalve op het einde.

Er zijn twee commissies. De wetenschappelijke commissie geeft advies over de wetenschappelijke waarde van de onderzoeken en kwalificeert ze in categorieën : A, B, C, D en E. Een tweede commissie, die onafhankelijk van de eerste vergadert, heeft een louter administratieve functie. Ze bestaat meestal uit de secretarissen-generaal, de directeurs-generaal en de inspecteurs-generaal. Ze beoordelen de beleidsrelevantie van de onderzoeken volgens dezelfde vijf categorieën. Dan wordt een matrix opgezet zodat uit twee beoordelingen van de commissies een document bij mij komt met een score. Die beoordelingsscore wordt door twee letters gevormd : AA of AB of BA enzovoort.

Vorig jaar waren we bij BB uitgeput. Ooit konden we een project met de score BC of CB kiezen. Die keuze ligt volledig bij de minister, dat geef ik toe.

Voor het overige heb ik telkens gewoon de matrix gevolgd. Ik heb die letterlijk gevolgd zonder daar iets aan te wijzigen omdat je ofwel een procedure maakt ofwel niet. Als men er één maakt – voor zover de commissie niet slecht is samengesteld en goed gefunctioneerd heeft – dan krijgt men resultaten.

Ik wil u gerust de bedragen geven. Ik wist niet eens dat de bedragen er niet bij stonden. Het is voor mij geen probleem om u de bedragen bekend te maken van de verschillende projecten, want niet alle projecten zijn even veel waard.

Ik geef u een voorbeeld. Er loopt al jaren een longitudinaal onderzoek van de heer Van Damme van de KUL. Dat is trouwens begonnen onder wijlen minister Coens. Ik denk dat het over ongeveer 10 miljoen frank gaat. Dat is vrij belangrijk. Aan de andere kant zijn er projecten bij van 1 of 2 miljoen frank. De bedragen lijken mij dus relevant. Ik weet echt niet wat het resultaat zal zijn als men dit percentage verrekent. Ik zeg u op voorhand dat ik deze oefening niet gedaan heb. Het voordeel van deze procedure is dat men tenminste een grond heeft om gebeurlijk iemand meer of minder dan zijn aandeel aan studenten te geven.

Van den Bossche

Ik geef u een tweede voorbeeld. Ik heb hetzelfde gedaan inzake de internationalisering. Er is een wetenschappelijke commissie samengesteld, en ik heb het advies gekregen. Het advies zegt dat op ongeveer – ik kan mij één eenheid vergissen – 26 voorgestelde projecten voor de prioritaire landen, er één universiteit is die 16 scoort. Als u het wilt weten : het is de RUG die 16 scoort. Dit is op zich niet verbazingwekkend aangezien de RUG het sterkst scoort in Europa op vlak van die internationalisering. Daar zou je kunnen spreken over een oververtegenwoordiging. Blijkbaar vond de commissie dat daar de meest waardevolle projecten tussen zaten.

Het is dus duidelijk dat ik inzake die procedure niemand kan garanderen wat het resultaat zal zijn. Sommige universiteiten kunnen dus slechter of beter scoren dan hun sterkte. Het speelt natuurlijk ook een rol dat niet elke universiteit het soort onderzoek kan genereren dat beleidsrelevant is in onderwijsstermen.

Ik moet u wel zeggen dat er geen vergelijking is tussen universiteiten. Er wordt niet afgewogen en er worden dus geen cadeaus gegeven, omdat ik dit letterlijk volg. Dit is misschien wel een verschil met de rest van het wetenschappelijk onderzoek, waar het niet altijd strikt procedureel geregeld is. Hier is het wel procedureel geregeld. Het is additionele financiering op basis van projectmatigheid, dit wil zeggen in de mate dat het project relevant is – als de procedure de relevantie er tenminste uit haalt. Dat is altijd de *conditio sine qua non*.

Het kabinet is in geen van beide commissies aanwezig. Ik ben ook niet aanwezig, ik krijg het dossier op het einde. Ik geef toe dat ik ervan zou kunnen afwijken, maar ik zeg u op voorhand dat ik niet afgeweken heb. Het is voor het eerst toegepast in 1994, maar de eerste eindresultaten van de nieuwe procedure zullen pas vanaf 1997 bekend zijn.

De bedoeling van de nieuwe procedure is een betere afstemming tussen beleid en wetenschappelijk onderzoek te krijgen. Elk jaar is er een politiek moment voor mij waarop ik de prioritaire thema's bepaal. Ik vind dit uitermate belangrijk. Die thema's worden bepaald via een interne procedure op voorstel van de leidende ambtenaren en de inspecteur-generaal. Er wordt dan een advies gevraagd over dat voorstel aan de VLOR. Daarna komt het bij mij en op dat moment formuleer ik de prioriteiten en laat die vastleggen. Deze prioriteiten worden ingedeeld in prioriteiten op lange, middellange

en korte termijn. Op basis daarvan worden de beleidsvragen gedefinieerd, waarop een antwoord gezocht wordt via wetenschappelijk onderzoek. De vraagstelling is op zijn minst een emanatie van waar het beleid bezorgd over is of waar het mee bezig is. Het is duidelijk dat hierin deels wordt onthuld wat de politieke bekommernissen zijn.

De vragen zijn logisch en ik heb daar dan ook geen enkel probleem mee. Deze onderzoeksresultaten bepalen het beleid echter niet. Het wetenschappelijk onderzoek moet niet instaan voor het beleid.

Wetenschappelijk onderzoek is belangrijk omwille van zijn ondersteunende en inspirerende rol. Het is inspirerend, omdat het nieuwe of bijkomende ideeën kan opleveren. Ik zal u daar straks een voorbeeld van geven. Het kan ook begeleidend zijn. Wetenschappelijke studies zijn altijd belangrijk, maar ik kan me daar nooit letterlijk door laten binden.

Ooit publiceerde de VUB een studie over analfabetisme in het beroepsonderwijs. Deze studie is sociologisch en in Unesco-termen juist. De gehanteerde definitie is wetenschappelijk onbetwistbaar. De conclusie van deze studie was dat 16 of 18 procent van de leerlingen analfabeet is. Dit is natuurlijk niet het begrip analfabetisme zoals we dat traditioneel in het onderwijs gebruiken. Nochtans is deze studie zeer belangrijk. Men wijst immers op het mogelijk probleem van niet-mondige jongeren in een snel evoluerende maatschappij, waar de drempel om maatschappelijk te kunnen functioneren hoger ligt, en niet alleen op het vlak van lezen en schrijven.

Een dergelijke studie vervult een signaalfunctie. Het beleid moet niet direct veranderen, maar ik maak dan wel duidelijk dat er aan dit probleem aandacht moet worden besteed. Op termijn ontwikkelen er zich heel wat problemen aan de onderzijde van de maatschappij. Als 17 procent van de personen die in de maatschappij terechtkomen, er niet kunnen functioneren, creëren we een groep zogenaamde drop-outs. Deze drop-outs zullen worden opgevangen in een tweedekanscircuit ofwel zullen worden afgeschreven door onze maatschappij. Dit heeft dan weer andere maatschappelijke problemen en dynamieken tot gevolg.

De mate waarin onderzoeken worden omgezet, hangt dus niet alleen samen met de initiële onderzoeksvraag, maar hangt ook samen met de wetenschappelijke kwaliteit en de beleidsrelevantie van de onderzoeksresultaten. Zo kan ik zeer waardevolle wetenschappelijke resultaten voorleggen, die

Van den Bossche

niet betaalbaar zijn. Alle elementen moeten worden afgewogen. Als iets onbetaalbaar is, moet ik het als minister dan ook laten varen.

De meeste onderzoeksresultaten zijn niet onmiddellijk toepasbaar en vragen om een vertaling. Ik geef u hiervan een aantal voorbeelden. Een eerste voorbeeld dateert uit 1992. Het onderzoeksproject 92/11 van professor Lauwers van de KUL over de ontwikkeling van een interventiestrategie voor de begeleiding van ontwikkelingsbedreigde kleuters, heeft geresulteerd in een praktische handleiding voor het werken met een kindvolgsysteem. De ontwikkeling en het uitschrijven hiervan was nieuw en vond plaats na veel discussies met mensen die hier in de praktijk mee werken. De uiteindelijke publicatie heb ik laten verspreiden onder de titel: 'Een procesgericht kindvolgsysteem voor kleuters'. Deze publicatie wordt nu gebruikt in een aantal scholen, en zeker in die scholen die meewerken aan bijzondere projecten. Een andere studie over dit probleemgebied is de studie Laevers. Omwille van de kwaliteit van zijn studie heb ik de heer Laevers aangesteld voor de begeleiding van al de projecten die we toekennen aan het lager onderwijs. Hij is daar nu vast wetenschappelijk begeleider. Ook deze studie werd gepubliceerd en zorgde voor een verandering in de praktijk. Decretaal is er echter niets gebeurd.

Een tweede voorbeeld is onderzoeksproject 92/7, dat onderzocht over welke kennis en vaardigheden van de verschillende maatschappelijke educaties de leraren van het secundair onderwijs moeten beschikken in de vernieuwde lerarenopleiding. Achteraf is het decreet lerarenopleiding er gekomen. Er bestaat natuurlijk een relatie tussen de twee, de heer Daemen van de UIA en de heer Van Oost van de RUG hebben hiervoor samengewerkt. Deze samenwerking resulteerde in een instrumentarium voor leerkrachten en schoolteams, dat werd uitgegeven bij Garant en waarover het tijdschrift Klasse uitvoerig heeft bericht.

Een derde voorbeeld betreft een studiedag van de Stichting Daniël Coens. Het was een middagseminarie voor ambtenaren van het departement. Het HIVA, een filiaal van de KUL, heeft daar een synthese gemaakt van diverse onderzoeksresultaten met betrekking tot deeltijds beroepssecundair onderwijs en met betrekking tot de evaluatie van de leerplicht. U herinnert zich ongetwijfeld een vrij grote discussie met allerlei verschillende standpunten. In feite heeft de bijdrage die daar geleverd is, ervoor gezorgd dat nogal wat mensen – waaronder

ik – er vrij duidelijk voor hebben gekozen om de discussie over de verlenging van de leerplicht niet meer te voeren: die is gevoerd. We hebben dus gekozen om een andere discussie te gaan voeren. Dit is een discussie over de inhoud, de organisatie en de kwaliteit van de deeltijdse leerplicht.

Daar heb je dan een politiek gevolg. Op een politiek moment brengen onderzoekers hun resultaten. Die waren heel degelijk. De hele zaal, die toch bestond uit technici, was daar van onder de indruk en je ziet hoe het politiek thema zich wijzigt en verlegt.

De lopende onderzoeken in verband met de financiering van het secundair onderwijs en de indicatoren voor correctiemechanismen, zijn nauw betrokken bij de stuurgroep die nu werkt aan het decreet over het secundair onderwijs. Die onderzoekers zijn rechtstreeks bij de voorbereiding van het decreet betrokken, en ze vergaderen regelmatig samen. Dat zorgt wel voor een vrij grote directe beïnvloeding. Er zijn dus verschillende modellen en het hangt van allerlei zaken af welk model wordt geïmplementeerd.

Er verschijnen veel studies in de gespecialiseerde pers, sommige worden geïmplementeerd. Ik heb daar nogal bezwaar tegen. Ik vind niet dat wetenschappelijk onderzoek bedoeld is voor de voorpagina van de krant. In mijn tijd zei men dat wetenschappelijk onderzoek in deftige tijdschriften moest worden gepubliceerd. Tegenwoordig hebben sommigen hier een ander idee over.

De heer Ludo Sannen : In een kwaliteitskrant.

Minister Luc Van den Bossche : Dat zal dan wel de Financieel Economische Tijd moeten zijn. *(Gelach)*

Die publiceren weinig wetenschappelijk onderzoek, zeker over onderwijs. Dat is ook niet de bedoeling, dat is een aberratie. Klasse brengt daar wel altijd verslag over uit. *(Gelach)*

Ik wil niet provoceren, maar ik kan het soms niet laten. *(Gelach)*

Bij elk onderzoeksproject wordt aan voortgangsbewaking en opvolging gedaan via stuurgroepen. Die stuurgroepen bestaan uit experts. Dit is de methodologische opvolging. De inhoudelijke opvolging gebeurt door onderwijspractici en beleidsverantwoordelijken. Deze laatste bestaan afwisselend uit mensen van het departement of van het kabinet. Die bespreken de onderzoeksopdrachten, de tussentijdse en eindrapporten, en de voort-

Van den Bossche

gang en de kwaliteit van de onderzoeken. Via die stuurgroepen is ook bijsturing mogelijk, afhankelijk van de genomen beleidskeuzes. Promotoren en onderzoekers maken deel uit van de stuurgroep en krijgen op die manier feedback en suggesties voor de uitwerking van hun onderzoek. Daar bestaat een soort dynamisch samenspel.

Onderzoeksprojecten die over hetzelfde thema handelen, worden gegroepeerd in één stuurgroep. Dit stimuleert de wisselwerking tussen de onderzoeken. We zitten soms met twee of drie onderzoeken die bijna familie van elkaar zijn. Die worden in één overkoepelende stuurgroep behandeld, zodat die van elkaar weten wat ze doen en het overlappingseffect maximaal verdwijnt.

De stuurgroep evalueert uiteindelijk de wetenschappelijke waarde, bespreekt de relevantie van het eindrapport en formuleert dan suggesties voor de verspreiding, de communicatie en de valorisatie van de onderzoeksrapporten. Op die manier is er nogal wat communicatie, anticipatie en betrokkenheid van het veld en van de voornaamste actoren.

Uw derde vraag ging over het praktijk- en beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek. U wilde ook weten welke diensten instaan voor de valorisatie van de onderzoeksresultaten, de beleidslijnen en de onderwijspraktijk. Dat hangt af van het gevraagde onderzoek. Ik heb dit al gezegd. Alle diensten zijn betrokken bij het formuleren en bij het valoriseren van de vragen. Er wordt daar terzake een volledige cirkel gemaakt. Ik heb er dus geen enkel probleem mee om indien gevraagd meer informatie te geven. Ik hoop alleen dat deze informatie gelezen wordt.

Ik weet het niet met zekerheid, maar ik denk dat de samenvatting van elke studie ook wordt rondgestuurd. Indien dit niet het geval is, wil ik ze laten rondsturen. Het is nu zo dat elk parlementslid die ze opvraagt ze krijgt, dat is afgesproken. De bedragen wil ik u gerust geven, dat is geen probleem. Van het lopende onderzoek zal ik u via het voorzitterschap van de commissie een overzicht geven. Ik zeg echter niet dat dit een feilloos systeem is, maar ik denk wel dat dit systeem, dat we sterk geobjectiverd hebben, vrij degelijk functioneert. We zijn een beetje uit de cadeausfeer en de nattevingerbenadering van vroeger weggeëvolueerd. Vandaag zijn er via de structuur vrij grote implementatie- en beïnvloedingsmogelijkheden.

Dat systeem moet natuurlijk worden geëvalueerd, en zo nodig in vraag kunnen worden gesteld. Het komt mij echter voor dat dit systeem bevredigend functioneert.

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Mijnheer de minister, ik dank u voor dit antwoord. Als u mij toestaat zou ik echter graag nog aanvullende informatie krijgen, en u enkele bedenkingen overmaken.

Ten eerste : ik hoor u zeggen dat men bij de laatste evaluatie van het lopend en toekomstgericht onderzoek vanaf BB al uitgeput was. Dat verwondert mij niet, want ik heb de memoires van BB ondertussen gelezen. (*Gelach*)

Een tweede vaststelling dan, die een ernstiger karakter heeft. Een toekomstgerichte aanzet zou er kunnen in bestaan wetenschappelijk onderzoek op te zetten in het HOBU. Dat zal in de praktijk wellicht ook gebeuren. Kan dat ook vanuit uw beleidsvisie ?

Minister Luc Van den Bossche : Dat kan. Gezien de bepalingen van het HOBU-decreet moeten ze zo'n project dan wel samen met een universiteit indienen. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat het departement voor lerarenopleiding inzake lerarenopleiding daarbij concreet wordt betrokken.

De heer Chris Vandembroeke : Mijn derde vraag gaat over iets waarover u niet hebt gesproken. U zegt dat u redelijkerwijze niet intervenieert tijdens de voorbereidingsfase, maar het besluit zelf laat die mogelijkheid open. Ik zeg niet dat u van deze mogelijkheid gebruik hebt gemaakt.

Bij de afhandeling zou u een clause kunnen invoegen en opleggen. Daarin kunt u bepalen dat een nota dermate vertrouwelijk is dat ze in de lade moet blijven, en minstens tijdelijk het licht niet kan of mag zien. In de eindbeslissing, wanneer de vraag wordt gesteld wat er met het onderzoek gebeurt – wordt het gepubliceerd of niet ? – kan u dus alle kanten op.

Minister Luc Van den Bossche : Het onderzoek is mijn eigendom, het is eigendom van het departement. De onderzoeksresultaten worden dus altijd aan de departementale diensten bezorgd.

Terzake is er geen probleem. Aan de verdere verspreiding kunnen we inderdaad voorwaarden verbinden, want ik ben van oordeel dat wetenschappe-

Van den Bossche

lijk onderzoek ook wetenschappelijk moet zijn, en ook in wetenschappelijke tijdschriften moet worden gepubliceerd. Aangezien sommige instellingen – ik wil hier geen namen noemen – de neiging hadden om eerder voor de pers dan voor de wetenschap te werken, heb ik op die manier een stok achter de deur willen houden.

De heer Chris Vandebroeke : Een andere bedenking betreft ons tweesporenbeleid. Enerzijds is er de financiering van de universiteiten, anderzijds de omweg van de financiering van het wetenschappelijk onderzoek. Uw projecten zijn drieledig van aard. Ze hebben betrekking op werkings- en exploitatiekosten, en uiteraard ook op apparatuur. Die apparatuur blijft eigendom van de promotor van de instelling.

Minister Luc Van den Bossche : Die uitgaven worden er meestal uitgewerkt. Ik zeg hier niet dat het niet meer gebeurt. De commissies mogen zich echter ook over de bedragen uitspreken. Sommige professoren hadden inderdaad nogal eens de neiging om ter gelegenheid van een project ook enige hardware aan te kopen. Als niet echt kan worden aangetoond dat die hardware onontbeerlijk is en dat men ervoor niet binnen een redelijke afstand elders terecht kan, worden die uitgaven doorgaans uit het project geschrapt.

De heer Chris Vandebroeke : Het lijkt me menselijk, mijnheer de minister, dat bepaalde professoren trachten hardware aan te kopen, en daarna levenslang reclame maken voor wie hen die heeft bezorgd. Ik wil daarover echter geen uitspraken doen, en stel die praktijk enkel vast.

Ik kom even terug op het laatste punt dat hier werd opgeworpen. Ik kan mij daarover niet onmiddellijk uitspreken. Ik weet uiteraard dat het hier lopende is, en ik ben daar opgetogen over. Maar zou het niet goed zijn dat dit voor alle departementen beschikbaar is ? Het besluit van de Vlaamse regering van september 1994 richt zich uitsluitend tot het onderwijskundig, beleidsgericht, praktijkgericht onderzoek. Deze nota's krijgen we jaarlijks.

Er kan eventueel een vermoeden bestaan dat in andere departementen, tot in 1994, nogal eens met een natte vinger te werk werd gegaan. Ook daar zouden op systematische wijze audits moeten worden verricht. Dat zou erg waardevol zijn. Ik suggereer dus om, eventueel via een motie, deze aanpak te veralgemenen.

De voorzitter : Zoiets mag via een motie worden aanbevolen. Onze commissie heeft natuurlijk niet de bevoegdheid om voor andere departementen te beslissen op welke wijze ze te werk moeten gaan. Maar ik acht het perfect mogelijk om in een motie de regering aan te manen om de regeling in kwestie aan alle departementen op te leggen. Verschillende ministers zijn betrokken.

De heer Chris Vandebroeke : Het volstaat mijns inziens dat we de ministers die verantwoordelijk zijn voor de diverse rubrieken in de begrotingspost voor wetenschapsbeleid, samenbrengen. Het sérieux van het onderzoek moet bij de uitwerking van zo een besluit centraal staan.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Het debat dat de heer Vandebroeke hier op gang heeft getrokken, is net als het antwoord van de minister erg interessant. In deze materie bezit ik natuurlijk niet dezelfde deskundigheid. We moeten evenwel goed voor ogen houden dat het gaat om subsidies aan de universiteiten die los staan van de werkings- of exploitatiemiddelen. Het is van het allergrootste belang dat bij hun toewijzing een strikte objectiviteit in acht wordt genomen. Deze middelen moeten efficiënt worden aangewend. Ze mogen niet worden gebruikt om de werkingskosten van de universiteiten te dekken.

Met deze bekommernis voor ogen moet worden erkend dat het nieuwe systeem een vooruitgang inhoudt in vergelijking met het oude. Het oude systeem was inderdaad nattevingerwerk. Nu is er toch al een filter ingebouwd. Volstaat die echter om objectiviteit en efficiëntie te waarborgen ? Ik heb het gevoel dat we terzake enige verbetering kunnen aanbrengen. In dat opzicht zijn twee punten belangrijk. Het eerste betreft de samenstelling van uw adviescommissie. De leden van die commissie zijn in vele gevallen tegelijk rechter en partij. Ze vertegenwoordigen de universiteiten zelf, en geven bijgevolg adviezen waarvan ze later de voor- of nadelen ondervinden. Het tweede aspect betreft de betrokkenheid van het parlement. Die is volgens mij een bijkomende waarborg voor een grotere objectiviteit.

Heb ik goed begrepen, mijnheer de voorzitter, dat de commissie op voorhand op de hoogte wordt gesteld van onderwijsprojecten van beleidsvoorbereidende aard ?

De voorzitter : Ja, dat is zo.

De heer André Denys : Bedoelt u dan dat de commissie ook kennis krijgt van de keuzes die de minister wil maken, en die keuzes ook bespreekt ? Uiteraard heeft de minister de bevoegdheid om dergelijke keuzes te maken. Maar met het oog op openheid kan zo een bespreking belangrijk zijn.

De voorzitter : Neen, dat gebeurt zeker niet systematisch. Het is uiteraard wel mogelijk, maar dan op vraag van een commissielid.

De heer André Denys : Maar zou, in de optiek van een grotere openheid, niet kunnen worden afgesproken dat de minister zijn keuzes terzake komt toelichten ? Keuzes zijn immers geen neutrale zaak. Natuurlijk heeft de minister wel de bevoegdheid om ze te maken en mag het parlement daar niet in tussenkomen.

Een tweede punt betreft de suggestie van de heer Vandenbroeke om deze commissie een motie van aanbeveling over beleidsvoorbereidende projecten van om het even welke beleidsdomein – milieu, ruimtelijke ordening, enzovoort – te laten goedkeuren. Deze motie zou het vastleggen van vaste regels moeten beogen. Ik vind dat een goed voorstel.

Een derde punt is de samenstelling van de adviescommissies. Mijnheer de minister, zoals ik al zei, zijn de universiteiten rechter en partij tegelijk, hoe men het ook draait of keert. Het is een kleine wereld en het is dan ook niet gemakkelijk om een adviescommissie samen te stellen met externe mensen die niet tot de universiteiten behoren. Mijn vraag is of men geen buitenlandse experts kan aantrekken, zodat er meer zekerheid is dat de middelen voor onderzoekswerk op een meer objectieve wijze worden geadviseerd.

Ik formuleer deze twee voorstellen vanuit mijn bekommernis om objectiviteit. Het systeem functioneert vandaag beter dan in het verleden. In mijn ogen zijn er echter nog een aantal tekortkomingen. Ik vraag me af of het te overwegen valt dat men in de commissie ook buitenlandse experts opneemt die los staan van de universiteiten en die alle onderzoeksprojecten naar mijn gevoel op een meer objectieve manier kunnen beoordelen.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb nog een korte informatieve vraag. Ik heb eens een actuele vraag gesteld over de mogelijkheid die de minister

heeft om bepaalde onderzoeksresultaten vertrouwelijk te verklaren. Ik vroeg wanneer dit mogelijk is en of dit sowieso mogelijk is voor studies waarin gemeenschapsgelden worden geïnvesteerd. De minister heeft toen geantwoord dat dit maar zeer uitzonderlijk gebeurt en dat het parlement dan alsnog inzagerecht heeft.

Aan de hand van het overzicht dat voorligt, blijkt mijn vraag niet relevant omdat er voor geen enkele studie beslist werd dat ze niet kan worden gepubliceerd. Voor vier studies werd beslist dat tot publicatie kan worden overgegaan. Voor zeven studies werd nog geen beslissing genomen.

Ik vraag me af of de stuurgroep, die instaat voor de verspreiding en communicatie, nog geen beslissing heeft genomen of dat de minister nog geen beslissing heeft genomen over het al dan niet vertrouwelijk karakter.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, ik wil op de vraag van de heer Denys ingaan. Het bedrag van ruim 100 miljoen frank is natuurlijk niet relevant ten opzichte van de financiering van de universiteiten. Met een dergelijk bedrag kunnen geen werkmiddelen worden betaald. Ik verwijs in dit verband naar de budgetten van de universiteiten. Dit zijn additionele bedragen.

Bij de opening van het academiejaar heb ik de financiering uiteengezet. Er is een drietrapsfinanciering en daarin geeft de OESO mij gelijk. Ten eerste is er de normale structurele financiering die moet volstaan om de werking van de universiteit te garanderen. Dat is een garantie voor de universiteit.

Ten tweede is er de projectmatige financiering, waarmee men in zekere mate kan sturen. Dit moet additioneel zijn. Het gaat bijvoorbeeld om studies die op vraag van het beleid gebeuren of om bewuste stimulansen voor internationalisatie van de universiteiten. Volgend jaar zal het om projecten rond de nieuwe media gaan om geen achterstand op dit vlak op te lopen. Rector Willems behandelde vorig jaar ter gelegenheid van de opening van het academiejaar het thema van de nieuwe media. Hij stelde de vraag hoe ver het contactonderwijs in een nieuwe mediawereld gaat en wat de rol van de nieuwe media is. Op dit vlak moeten wij eveneens stimulansen inbouwen en aan diegenen projecten toekennen die rond dit thema tijdens hun onderwijs-

Van den Bossche

activiteit wensen te experimenteren. Dat is additioneel.

De derde financieringsstroom is deze waar men contractueel met de privé-sector bijkomende gelden kan verdienen. Dit is mijns inziens uitermate nuttig. Dit is echter ook maar additioneel en mag nooit voor de financiering van de structurele werking van een universiteit dienen. De rector van de VUB heeft in haar openingsrede hierop trouwens fout geantwoord. In mijn pleidooi ging het er niet om de structurele financiering te verminderen en door privé-kapitaal te vervangen. Ik stelde alleen dat men ook daar geld kon vinden voor additionele activiteiten en bijkomende uitbreidingen.

Wat de waarborgen voor voldoende effectiviteit en de samenstelling van de commissie betreft, wens ik twee dingen te zeggen.

Het grote wantrouwen dat nu blijkbaar alle gedachten overheerst, is mij vreemd. Ik doe daar dan ook niet aan mee. Ik ben niet geboren om de mode te volgen. Ik deel dit grote wantrouwen niet.

Er zijn zeker universiteiten die beneden niveau zijn en waar professoren niet correct handelen, zij het voor zichzelf, zij het voor de universiteit. Tot vandaag heeft men mij hierover niet aangesproken, zelfs niet op internationaal niveau. Mijnheer Denys, professoren reizen ook ! Binnen de kleine pedagogische wereld wil ik direct buitenlanders aantrekken, maar ze kennen elkaar allemaal zeer goed van internationale congressen. Dit biedt volgens mij niet meer garanties.

De outsourcing bij informatica is een ander verhaal. De Nederlandse professor Hogeveen, een dame die al meerdere keren met het fenomeen te maken had, zit bij mij in de commissie omdat er in België niemand is met een dergelijke ervaring. Ik heb er dus niets op tegen om buitenlanders aan te trekken, zolang het dan maar uiterst bekwame mensen zijn.

Dit lost echter uw probleem niet op. Er moet worden geoordeeld over wetenschappelijke waarde en dat proces is niet helemaal objectiveerbaar. Men kan natuurlijk wel de ervaring opdoen dat sommigen altijd ondermaatse producten afleveren. Dan is dat de eidevaluatie, maar ik geloof niet in wat u voorstelt. Ik heb niets tegen buitenlanders voor zover het uitermate bekwame mensen zijn. Ik kan hier namen noemen. Maar dit biedt geen garanties dat er dan geen fouten gebeuren.

U had het ook over openheid ten overstaan van het parlement. Ik heb geen probleem met de beslissingen. Ik ben van oordeel dat het parlement over de getroffen beslissingen moet worden geïnformeerd. Dit is een vorm van openheid. Ik zal de genomen beslissingen dan ook komen verdedigen. Het gaat echter niet op dat het parlement de beslissingen in mijn plaats neemt. Ik wil de beslissingen nemen en ook altijd ter discussie stellen. Het komt er voor mij dan op aan mijn beslissingen te kunnen verdedigen. Beslissen doe ik echter zelf. Ik spreek dan ook niet op voorhand over mijn beslissingen. Zo steekt het rollenspel nu eenmaal in elkaar. Elk heeft zijn rol en mijn rol bestaat erin te beslissen en de verantwoordelijkheid te dragen.

Wanneer men de prioriteiten onmiddellijk na de beslissing wenst te kennen, dan is dat voor mij best. Ik deel deze mee aan de voorzitter van de commissie en iedereen wordt op de hoogte gesteld van de prioriteiten. Van mijn kant mag ook het volledige dossier ingekeken worden.

Ik heb er ook geen probleem mee dat u het volledige dossier met adviezen wilt zien. Er is niets dat niet gezien mag worden. Eens een beslissing genomen is, antwoord ik op al uw vragen. Wat de zeven studies betreft : ik geloof niet dat deze mij al zijn voorgelegd. Dat wil zeggen dat er geen vraag is gesteld terzake, of dat deze mij alvast niet heeft bereikt.

Mevrouw Mia De Schampelaere : Houdt dat geen voornemen in om iets vertrouwelijks te verklaren ?

Minister Luc Van den Bossche : Ik weet zelfs niet welke zeven het zijn. Dus zal de vraag nog niet gesteld zijn. Ik ben van het principe dat het openbaar is. Wat ik soms wel durf te vragen is dat het in een wetenschappelijk tijdschrift gepubliceerd wordt. Daar hoort wetenschap thuis, dacht ik.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik ben het eens met de minister dat wij niet in zijn plaats moeten beslissen. Dat wij in deze commissie van zijn beslissing op de hoogte worden gesteld, is voor mij een waarborg dat de openbaarheid gehandhaafd wordt. De houding van de minister ten aanzien van de huidige crisis van de instellingen is zijn persoonlijke visie. Ik beschouw het streven naar objectiviteit, vermijden dat rechter en partij gelijk zijn, niet als een modegril. Het is noodzakelijk aangezien het hier om overheidsgeld gaat.

Minister Luc Van den Bossche : Denkt u eens even na. U denkt dat er systemen bestaan waar mensen geen mensen meer zijn. Tot mijn spijt moet ik u meedelen dat de vele pogingen om de mens te verbeteren telkens mislukt zijn. Hij is ook steeds mens gebleven. Als u daar een engel wil van maken, dan mag u dat doen, maar de hemel is niet van deze aarde.

De heer André Denys : Ik heb nooit gezegd, mijnheer de minister, dat systemen sluitend kunnen worden gemaakt. Ik heb wel gezegd dat de band minder dicht kan worden gemaakt en dat is ook mijn mening : hoe minder dicht men een band maakt, hoe meer men de objectiviteit nastreeft.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Vandebroeke werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet binnen de 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de uitstapregeling voor 55-plussers in het hoger onderwijs buiten de universiteit

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Maes tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de uitstapregeling voor 55-plussers in het hoger onderwijs buiten de universiteit.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn interpellatie handelt over een maatregel die op zichzelf positief is. Daarom wil ik beginnen met de daarbij horende waardering te uiten.

Positief vinden we natuurlijk dat de maatregelen een versoepeling betekenen voor de uitstaprege-

ling voor 55-plussers in het hoger onderwijs buiten de universiteit. We menen dat de uitbreiding die het stelsel onderging en de mogelijkheid voor deeltijdse leerkrachten om uit te stappen, beantwoorden aan de noden van het hoger onderwijs. Sociaal en pedagogisch is dit dus een goede maatregel waar het veld ook blij mee is. Er zijn immers een aantal mensen die in aanmerking komen voor de maatregel. Als ik dat goed beschouw, dan is het aantal mensen dat in theorie in aanmerking komt, vrij uitgebreid.

Bij omzendbrief werden de scholen op de hoogte gesteld van de maatregelen die de uitstapregelingen voor de personeelsleden van de hogescholen versoepelen. De bepalingen uit de eerste omzendbrief van 23 juli 1996 zouden nochtans worden verbeterd door middel van meer doeltreffende maatregelen. Deze aangepaste maatregelen, die ingingen op 1 september, werden op 2 oktober aan de scholen meegedeeld. Daarover zou ik een vraag willen stellen en daarvoor is het duidelijk te laat. De herschikkingen zijn dan al bezig. Het jaar is volop in voorbereiding. Als de aanvangsdatum 1 september is, mag men daar toch wel wat vroeger van op de hoogte worden gesteld. Daarbovenop komen nu de financieringsproblemen. De financiering van de deeltijdse terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het pensioen is verschillend van het overgangsregime van voltijdse terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het pensioen. In het eerste geval is het wachtgeld volgens artikel 179 van het hogeschooldecreet ten laste van de centrale voorafname. In het tweede geval gaat het om 62,5 procent centraal en 12,5 procent die uit de enveloppe moeten worden geput. Het hele bedrag moet worden voorgefinancierd door de hogescholen.

Het is natuurlijk belangrijk dat ook een einde werd gesteld aan het verbod om zij die zo wensen uit te stappen, te vervangen door externe werving. Omdat de enveloppe van de scholen toch in aanzienlijke mate belast wordt, kan men verwachten dat er minder middelen voor deze vervanging beschikbaar zijn.

Mijnheer de minister, de financiële weerslag van deze regeling baart ons de meeste zorgen. U weet dat u voor het hogeschooldecreet het verwijt toegestuurd krijgt dat de grootste zorg van de overheid de besparing is en niet de kwaliteitszorg. Het was precies ons aller bedoeling en waarschijnlijk ook de uwe om de kwaliteit van het hoger onderwijs buiten de universiteit te verhogen en niet zozeer om daar een besparingsoperatie van te

Maes

maken. Maar de weerslag van deze financiering van de uitstapregeling van 55-plussers op de enveloppe is van groot belang. In de leeftijdscategorie van 55 tot 59 jaar zijn er 890 gegadigden. De meeste van hen zijn leden van het onderwijzend personeel met een eindwedde van minimum 2,2 miljoen. In de leeftijdscategorie van 50 tot 54 jaar zijn er zelfs bijna 1.400 gegadigden die aan de beurt komen voor de regeling die in 2001 afloopt. Als deze mensen op het aanbod ingaan, krijgen ze 75 percent bruto van hun wedde en daarvan betalen de hogescholen 12,5 percent rechtstreeks uit hun enveloppe en de overige 62,5 percent moeten ze voorfinancieren. In dat geval zal de enveloppe dus dalen. Als ze nu tijdelijken aanwerven, wat een goede maatregel is, zal dat tot gevolg hebben dat de financiële ruimte hiervoor beperkt is. Een stijging van het aantal tijdelijken brengt een verhoging mee van de biënnales. Die verhoging is dan weer niet verrekend in de aanpassing van de enveloppes. De minister zal ongetwijfeld weer zeggen dat er ook mensen zullen afvloeien en dat het uiteindelijk een nuloperatie wordt.

Wel, laten we dan hopen dat de minister gelijk heeft : dat zou immers goed zijn voor het onderwijs. We blijven echter het gevoel hebben dat de in de hogescholen uitgeoefende besparingsdruk niet recht evenredig is met de verwachtingen die we hebben inzake de stijging van de kwaliteit van het onderwijs. Deze maatregelen, die op zichzelf onze goedkeuring kunnen wegdragen, zijn het resultaat van besprekingen tussen de minister en de representatieve vakbonden. We vinden dat daarbij een noodzakelijke partner, namelijk de hogescholen zelf, in hun hoedanigheid van werkgever, buitenspel werden gezet. Waarom werden zij niet uitgenodigd om deel te nemen aan deze onderhandelingen ?

Mijnheer de voorzitter, een tweede vraag betreft deze commissie zelf. Was dit thema niet belangrijk genoeg om het te voorzien van een decretale basis ? Met andere woorden, had de minister niet beter, in de plaats van een omzendbrief te versturen, een ontwerp van decreet aan de commissie voorgelegd ? Op die manier hadden we een dermate belangrijke materie immers gezamenlijk kunnen regelen. Werd voldoende rekening gehouden met de financiële gevolgen van deze uitstapregeling ? Hoe werden ze precies ingeschat ? Wellicht heeft de minister nu al een zicht op de toekomstige gevolgen : op dit ogenblik moeten we immers niet alleen meer rekening houden met de gegadigden; we weten al hoeveel mensen dit jaar daadwerkelijk

van deze regeling gebruik maken. Hoeveel leerkrachten zijn in dit geval ? Hebt u al een idee van het aantal dat dit volgend jaar zou kunnen doen ? Kan de minister ons meedelen welke de totale som is die van de globale enveloppe voor alle scholen tezamen zal worden afgenomen om deze regeling te financieren ? Of heeft hij hiertoe andere middelen te zijner beschikking ?

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, wij wensen ons aan te sluiten bij de vragen van mevrouw Maes. Zowel betreffende de procedure als betreffende het inhoudelijke aspect stellen we ons vragen. Tegelijk maak ik van de gelegenheid gebruik om de minister te vragen of hij van plan is dezelfde procedure toe te passen inzake de uitstapregelingen binnen de andere onderwijsniveaus. Bestaat wat dat betreft al enig perspectief ? Vorig jaar is dit immers herhaaldelijk aan de orde gekomen.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de hele problematiek situeert zich in de eindfase van de CAO-besprekingen voor '95-'96, tijdens dewelke twee bekommernissen tot uiting kwamen die er de achtergrond van vormden. Enerzijds is er het element dat men in een aantal hogescholen kampt met een overtal aan personeelsleden van gevorderde leeftijd. Anderzijds besluiten andere hogescholen dat ze liever mensen van een bepaalde leeftijd zien verdwijnen, zelfs al moeten ze deze vervangen.

Vervolgens werd net voor de vakantie, eind juli, afgesproken de volgende maatregel te nemen : men kan een DBS-55+ maken met een wachtgeld van 75 percent van de laatste brutowedde. Het verschil met de andere DBS-systemen is dat het hier een gunst aan het personeelslid betreft, geen recht van het personeelslid : het kan worden toegestaan, maar dat is niet verplicht. In de hele interpellatie werd dit feit enigszins weggemoffeld. Op de achtergrond speelt immers voortdurend de mening van het personeel dat dit geen gunst, maar een recht zou moeten zijn. Het is echter een gunst : de beslissing over het al dan niet toestaan ervan komt aan de hogeschool zelf toe.

Een tweede belangrijk verschil is dat het maar een tijdelijke maatregel betreft, die van kracht is tot 31

Van den Bossche

december 2001. De bedoeling was dus als het ware het enigszins begeleiden en regisseren van die overgangperiode. Die maatregel werd in samenspraak met de vakbonden onmiddellijk meegedeeld via een omzendbrief, namelijk deze van 23 juli : enkele dagen na de besprekingen dus. De tekst van de brief zelf werd eveneens kort besproken met de vakbonden, op 22 juli. De maatregel zou dan op 1 september van kracht worden.

Het was dus de bedoeling dat zo snel als maar kan mogelijk te maken. Ik zal straks terugkomen op de techniek, maar hier merkt men al waarom die techniek op dat ogenblik werd gehanteerd. Vervolgens hebben de hogescholen elkaar gevonden en hebben ze afgesproken alle aanvragen te weigeren. Zo geschiedde, met de toestand waarin we ons in het begin van september bevonden als gevolg. De vakbonden hadden eerder uitgekapt met het feit dat ze die bepaling in de CAO hadden bedongen en dat de omzendbrief van de minister nog voor de CAO was getekend de hogescholen bereikte. Er was vreugde in vele harten : men had immers gehoopt dat de hogeschoolbesturen hun goedkeuring zouden geven. Er volgde echter een neen over de hele lijn, zonder uitzondering. Dat was natuurlijk een onhoudbare situatie voor de vakbonden. Wel was het zo dat het wachtgeld volledig ten laste van de hogeschool werd gelegd : dat is het systeem.

Vervolgens verzochten de vakbonden ons hen ter hulp te komen, want zij bevonden zich in moeilijkheden : het feit dat de maatregel slechts een gunst was en daarom overal werd geweigerd, maakte hun positie onmogelijk. Tijdens een nieuw overleg werd afgesproken om 62,5 percent te solidariseren. Natuurlijk werd deze afspraak pas in september gemaakt, zodat pas in oktober een tweede omzendbrief werd verstuurd. Logisch toch : de eerste omzendbrief van 23 juli werd door een soort van lock-out – het woord is niet helemaal correct – van werkgeverskant buiten werking gesteld, waarna we een tweede poging ondernamen en een tweede omzendbrief verstuurd.

U vraagt waarom we de werkgevers niet aan de onderhandelingstafel hebben uitgenodigd. Mij moet u daarvan niet overtuigen : ik doe meermaals stappen in die richting. Nu gebeurt dat overigens opnieuw, en de SERV en de VLOR zeggen daarover nu dan weer boosaardige zaken. Ik vind dat er een driepartijenoverleg moet zijn. Zelfs tot binnen comité A heeft dit voor moeilijkheden gezorgd, waarmee ik wil aantonen dat het punt moeilijk ligt, vooral bij de overkoepelende bonden. Bij de

onderwijsvakbonden is dat minder het geval. Behalve in het kader van CAO-onderhandelingen, waar ze niet willen dat de inrichtende machten ook nog eens aanwezig zijn wanneer het gaat over de loonsituatie, aanvaarden deze onderwijsbonden dit in grote mate. De overkoepelende bonden wijzen het echter af, omdat ze het als een precedent beschouwen. Dit is dus nog steeds een moeilijke situatie, waarvoor vooralsnog geen oplossing in de maak is. Aangezien comité A hier nog over zal vergaderen, zullen we de eerste maanden nog niet over een ontwerp beschikken. Men wil de onderhandelingen op het niveau van het sectorcomité onderwijs in elk geval niet afronden zolang de zaak niet ten minste grondig werd behandeld in comité A. Tot vandaag is dat dus nog geen wettelijke werkelijkheid.

U kunt me dan natuurlijk vragen waarom er geen informeel overleg werd gepleegd. Ik heb daar geen probleem mee. In de maand september heeft er trouwens een dergelijk overleg plaatsgevonden : tweemaal hebben we met de vertegenwoordigers van de VLORAH, zijnde het orgaan waarin alle hogescholen nu zijn vertegenwoordigd, dit punt besproken. Dit kon niet in juli, omdat die mensen toen niet meer beschikbaar waren. De vakbond was trouwens ook nauwelijks beschikbaar. Zo herinner ik me dat het COC op een bepaald ogenblik een mandaat van het VSOA en het ACOD had gekregen en dus in naam van de drie bonden sprak : dat was de enige persoon die nog niet met vakantie was vertrokken. Ik kon al evenmin de vertegenwoordigers van de hogeschoolbesturen laten komen, daar deze ook allemaal met vakantie waren. Uw vraag is natuurlijk terecht. Ik vind het logisch en normaal dat er van tevoren over wordt gepraat : dat gebeurt ook met de VLIR en de universiteiten, net zoals met de VLORAH. Het was echter meer een kwestie van timing dan van om het even wat anders.

U vraagt me waarom ik geen decretaal initiatief heb genomen. Decree moet het nooit zijn : het is een besluit van de Vlaamse regering. We wilden dit immers van kracht laten worden op 1 september. Na de gesprekken met de hogeschoolbesturen hebben we een soort van moratorium afgesloten, tot 1 januari 1997. Tot die datum zullen deze besturen systematisch blijven weigeren. Vanaf die datum – het besluit van de regering zal er dan wel zijn – zullen ze dan misschien, af en toe, toestemmen. Dat weten we echter nog niet : het is afhankelijk van een aantal factoren.

We worden hier geconfronteerd met het volgende probleem. De hogeschoolbesturen zijn niet altijd

Van den Bossche

even moedig. In steden zoals Oostende, Antwerpen en Gent werden vroeger al saneringsoperaties ten belope van de overtallen uitgevoerd. Ik speelde toen nog een andere rol. Trouwens, ook in de eigen administratie belopen de uitstapregelingen het aantal van de overtallen. Dit is dus geen recht, maar een gunst. Afhankelijk van het feit of men zich bevindt op een niveau waar er al dan niet een overtal is, mag men proberen een uitstapregeling aan te vragen. Als er geen overtal is, is dit verboden. Het zou dan immers duurder uitvallen. Er moet wachtgeld worden betaald, en tegelijkertijd moet er een nieuwe werknemer worden aangeworven. Dit kost dus zeker 25 percent meer. Ook als men zich op een niveau bevindt waar er wel overtal is, betekent dit nog niet dat men automatisch mag uitstappen. Deze regeling gebeurt slechts ten belope van het aantal dat in overtal is. Dat dit geen leuke maatregel is, spreekt vanzelf.

Hogescholen moeten dus voor zichzelf uitmaken in welke toestand ze zich budgettair bevinden. Bevinde ze zich in een precaire budgettaire toestand, dan kan men alleen maar ten belope van het overtal mensen laten uitstappen die niet moeten worden vervangen. Voor sommigen zullen ze dan neen moeten zeggen, en voor anderen ja. Het is dan ook logisch dat ze vooraf duidelijk maken welke criteria ze hiervoor zullen hanteren en op welke manier ze zullen selecteren. Hierover moeten vooraf welomlijnde afspraken worden gemaakt, waarbij de hogescholen hun verantwoordelijkheid opnemen. Momenteel willen ze alleen maar ja zeggen. De opdracht om soms ook neen te zeggen, willen ze afschuiven op de rug van de overheid. Autonomie van bestuur houdt echter in dat men ook negatieve beslissingen durft te nemen. Ik verwijt de hogescholen een gebrek aan verantwoordelijkheidszin.

Ik ga over naar het financiële aspect. Theoretisch komen 1.100 personeelsleden in aanmerking voor een uitstap na twintig jaar anciënniteit, met 60 percent wachtgeld. 840 personeelsleden komen in aanmerking voor een uitstap na 30 jaar, met 75 percent wachtgeld. Het is voor deze categorie dat er enige moeilijkheden zijn gerezen. Ik weet natuurlijk niet in hoeverre dit alles ook in de praktijk zal worden uitgevoerd. Dit hangt in grote mate af van de beslissing van de betrokken personeelsleden. Hierover kunnen de hogescholen natuurlijk ook zelf afspraken maken. Ze kunnen eventueel een gemiddeld percentage afspreken. Dat is hun beslissing.

Het hoge bedrag aan wachtgeld zal natuurlijk heel wat personeelsleden ertoe aanzetten een aanvraag

tot uitstap in te dienen. Ik kan u terzake de volgende cijfers meedelen. 840 personeelsleden vertegenwoordigen een jaarlijkse loonkost van 1.570 miljoen frank, exclusief eindejaarstoelagen en vakantiegeld. Als er een uitstap is van 10 percent, krijgen we een bedrag van 117 miljoen frank. Bij een uitstap van 20 percent, is dit 235 miljoen frank. Voor 33 percent, krijgen we een bedrag van 388 miljoen frank.

Op dit moment is in een voorafname van 203 miljoen frank voorzien. Men moet dit niet uitsluitend als meerkosten beschouwen. Een aantal mensen die op het vroegere systeem een beroep zouden hebben gedaan, stappen nu over naar het voordelige systeem. Men moet dus enkel de additionele kosten als meerkosten beschouwen. Ik wil wel het volgende duidelijk stellen : als het systeem in de praktijk wordt uitgevoerd, zal men mijns inziens vanaf 1998 meer dan 203 miljoen frank in voorafname nodig hebben.

Dit systeem is grotendeels gesolidariseerd : 62,5 percent. Hiervoor gelden dus ook alle pro's en contra's van om het even welke solidarisering. Als ik weinig uitstapregelingen toelaat, maar mijn buurman laat veel uitstapregelingen toe, dan betaal ik natuurlijk mee voor mijn buurman. Over een aantal dingen kunnen we uiteraard nog onderhandelen. Ik zal enkele mogelijkheden bespreken, waarbij ik meteen een aantal problemen zal aankaarten die hier nog niet werden vermeld.

De prefinanciering is een kasprobleem. Hiervoor kunnen we eventueel het volgende doen. We zouden het uitbetalingsritme nóg kunnen versnellen, zodat we vanaf januari een zeer groot gedeelte van de dotatie uitbetalen aan de hogescholen. Zo kunnen we tegemoetkomen aan een eventuele precaire kassituatie. Dit is een eerste suggestie.

Ten tweede, men kan eventueel de 12,5 percent die ze moeten bijleggen in de loonkosten, niet in rekening brengen. Zo oefenen ze geen bijkomende druk uit op de totale personeelsuitgaven. Het probleem is immers dat ze meestal wel kunnen betalen, maar dat ze moeilijkheden hebben met die 80 of 85 percentmaatregel. Met mijn suggestie kan dit eventueel worden opgelost. Ik heb dit ook al aan de VLOR gezegd. Ik wacht nu nog op een antwoord.

Het huidige systeem kent natuurlijk moeilijke tijden. Toch wil ik opmerken dat veel mensen jammeren over het systeem omdat ze het niet goed begrijpen. Het gaat hier niet om een sociaal voorrecht, maar wel om een saneringsmaatregel.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, uw antwoord bevat zowel positieve als negatieve elementen. U hebt zeker voldoende mogelijkheden aangeduid om een gesprek met de hogescholen ook voor deze laatste zinvol te maken. Jammer genoeg zal het weer grotendeels een financieel probleem zijn.

Mijnheer de minister, u spreekt over solidariseren. Dit gaat natuurlijk ten koste van de centrale enveloppe, het is geen algemene solidarisering. Ik denk niet dat men dit in andere maatschappelijke sectoren zo'n goede manier van werken zou vinden. De hogescholen zitten nu al met financiële problemen. Het blijft dan ook een moeilijke zaak om bijkomende lasten op te nemen.

In deze commissie hebben we er altijd naar gestreefd om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Hiervoor is natuurlijk een soepel personeelsbeleid nodig, ook in de hogescholen. Ik heb vroeger al een schriftelijke vraag gesteld over het statuut van de tijdelijke medewerkers met overgangsmatregelen. U gaf toen het volgende antwoord – en ik citeer : De overheid wordt voor een moeilijke keuze geplaagd. Ofwel verleent men aan de immuuntijdelijken een betere pensioenregeling, gekoppeld aan een eventuele kostenbesparing die dit meebrengt voor sommige hogescholen – dan zal echter elke vorm van pro-actief personeelsbeleid vanwege de hogescholen gedurende zeer veel jaren uitgesloten zijn -, ofwel handhaaft men de huidige regelgeving en blijft het verschil tussen tijdelijken en benoemden bestaan. In deze kan ik dan ook niet anders dan een flexibel personeelsmanagement mogelijk maken. Bijgevolg blijf ik op mijn ingenomen standpunt. Einde citaat.

Uiteraard is niemand in Vlaanderen tegen een flexibel personeelsbeleid gekant. Iedereen vraagt zich echter af hoe dit moet worden betaald. Dit blijft momenteel ook voor de hogescholen de grote vraag. Bij de herziening van de middelen moet de financiële evaluatie van de hogescholen zo snel mogelijk op een grondige manier worden besproken in de bevoegde commissie, zodat een eventuele bijsturing mogelijk wordt gemaakt. Niemand in het Vlaams Parlement ontkent de noodzaak van een kwaliteitsvol hoger onderwijs.

In de commissie kreeg de Vlaamse regering deze week nog het verwijt dat ze de enveloppe voor het wetenschappelijk onderzoek wel met 2 miljard frank verhoogt, maar dat dit in de praktijk zal wor-

den gebruikt voor de gewone financiering van de universiteiten.

Men heeft hier geen bijkomend pakket voor wetenschappelijk onderzoek voorzien, tenzij u me nu zegt dat, zelfs met de strenge regels die voor het hoger onderwijs buiten de universiteit inzake toegankelijkheid voor het wetenschappelijk onderzoek gelden, de middelen zullen toenemen en in de enveloppe komen. Ik verwacht dat echter niet, zodat het probleem levensgroot blijft : hebben wij als Vlaams Parlement wel voldoende middelen toegelend aan de regering om een goed HOBU-beleid te voeren ? Mijns inziens zijn we wat krenterig geweest. Dat gebrek aan financiële middelen drukt zwaar op de slaagkansen van de hervorming die we op het getouw hebben gezet. Dat geldt hier weer eens voor een op zich goede maatregel, die wij niet als een gunst zien, maar als een maatregel van goed beheer die elke hogeschool zich moet kunnen veroorloven.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou me om te beginnen willen aansluiten bij de oproep van mevrouw Maes om de financiering van het HOBU opnieuw te bekijken. De problemen zijn er immers legio, denken we maar aan het hoger kunstonderwijs.

In zijn antwoord zei de minister dat het hier om een saneringsmaatregel gaat. Komt deze niet te laat ? De hogescholen zijn ondertussen gefuseerd, ze hebben ernstig ingegrepen in hun personeelsbestand, veel tijdelijken zijn al afgevloeid. De personeelsherstructurering is grotendeels doorgevoerd. Ik vrees dan ook dat u te optimistisch bent over het aantal docenten dat gebruik zal willen maken van de uitstapregeling. De situatie van docenten in het HOBU mag niet worden vergeleken met die van leraren in het secundair onderwijs. Docenten die zestig zijn en dus over goede uitstapmogelijkheden beschikken, doen dat niet en maken geen plaats voor jonge tijdelijken. Het is moeilijk om in de harten van de 55-plussers te kijken, maar toch vraag ik of de minister enig zicht heeft op hun intenties. Is er iets af te leiden uit het cijfermateriaal van vroegere maatregelen ? De maatregel wordt als een gunst voor de personeelsleden voorgesteld. Ze kunnen er vrijwillig op ingaan, zonder dat het bestuur van de hogescholen deze maatregel kan opleggen. In een saneringsoperatie moet het management toch kunnen wijzen op de wenselijkheid van bepaalde stappen.

Minister Luc Van den Bossche : Pleit u daarvoor ?

De heer Ludo Sannen : Het zou nuttig kunnen zijn. Ik stel alleen vast dat de hogescholen nu niet de mogelijkheid hebben om op die manier in hun personeelsbeleid in te grijpen. Ik weet niet of ze dat daadwerkelijk willen doen, maar ze beschikken in elk geval niet over de mogelijkheid.

Minister Luc Van den Bossche : Beseft u wel waarvoor u nu een pleidooi houdt ? Ik heb die verplichting ooit opgelegd aan de Gentse universiteit : daar heeft het bestuur toen, op mijn vraag, beslist om alle wetenschappelijke medewerkers van meer dan zestig jaar verplicht op pensioen te sturen. Uit alle mogelijke hoeken werd ik gehegeld om mijn zogenaamd asociale maatregel. Ondertussen was de universiteit in Gent toch maar mooi gesaneerd. Ik ben dus zeker geen tegenstander van uitstapverplichtingen, ik stel alleen vast dat ik met dat standpunt meestal helemaal alleen sta. Ik hoop dat dat inzicht eindelijk groeit op de andere politieke banken.

De heer Ludo Sannen : Daarom vroeg ik ook wat cijfergegevens. Zo kunnen we de intenties van de docenten en het effect van de vrijwillige maatregel beter inschatten.

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Ik wilde gewoon mijn vraag die daarnet onbeantwoord bleef, herhalen.

Minister Luc Van den Bossche : Mijn excuses voor deze vergetelheid. Het secundair onderwijs zal in het decreet secundair onderwijs worden opgenomen en bij die gelegenheid zal ook over het basis-onderwijs worden gesproken.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou – in het verlengde van wat mevrouw Vanderpoorten deed – de discussie willen uitbreiden tot de universiteiten. Enkele jaren geleden werden in een saneringsoperatie alle 60-plussers van de toenmalige Rijksuniversiteit Gent die geen professor waren, verplicht op pensioen gestuurd. Vandaag de dag gaat het aan de universiteiten echter niet zozeer meer om saneren, maar om een dreigende generatiekloof. Er zijn te weinig flinke dertigers om de toekomst te verzekeren, en te veel vergrijsde en verkaalde profs. De minister heeft al een paar keer een ballonnetje opgelaten om na te gaan of ook aan de universitei-

ten zo een maatregel kan worden overwogen. Blijft hij daarbij ? Misschien wil de minister, goedgeleumd zijnde, wel op mijn vraag naar zijn intenties antwoorden ?

Minister Luc Van den Bossche : Als ik meer steun krijg in de VLIR, hoeft mijn intentie niet vrijblijvend te zijn. De VLIR twijfelt en neemt voorlopig nog geen standpunt in, maar het idee werd zeker nog niet verworpen door de vergadering van rectoren. Er kwam ook nog geen ja van belangrijke gesprekspartners, maar ik sluit deze mogelijkheid niet uit. Uw bekommernis is zeker terecht.

De voorzitter : Als niemand meer het woord vraagt, wil ik zelf nog iets zeggen. De minister zal zich herinneren dat ik bij de begrotingsbespreking heb aangedrongen op een vervroegde evaluatie van de financiering van het HOBU. Ik kan de vragen van mevrouw Maes en de heer Sannen dan ook onderschrijven. De minister wees die evaluatie af als zijnde voorbarig. De gebeurtenissen op het terrein nopen nochtans tot bijsturing. Ik stel trouwens tot mijn tevredenheid vast dat de minister nu zelf al suggesties tot bijsturing doet. Een evaluatie moet systematisch gebeuren, zodat we voortdurend over een totaalbeeld beschikken. Ik beseft ook wel dat de evaluatie voorlopig maar gedeeltelijk kan zijn, omdat het systeem nog niet volop heeft gewerkt.

Ik geef het voorbeeld van de biënnales, waar ik het eerder al over had. De minister zegt dat dit systeem de twee eerste jaren geld kost aan de hogescholen, maar dat ze vanaf het derde jaar winst zullen maken. Die redenering klopt voor scholen met een ouder personeelsbestand; de scholen met een jong korps dragen de last echter voor vele jaren mee, wat zwaar op hun enveloppe weegt. Met vergelijkingen moet men dus voorzichtig zijn. Daar komt nog bij dat de voorafname voor de uitstapregeling ook die mensen treft die te jong zijn om in aanmerking te komen voor die regeling. Zij moeten via de voorafbetaling mee betalen. Ik ben geen tegenstander van solidariteit, maar men moet beseffen dat de last voor sommige scholen heel wat zwaarder zal zijn dan voor andere. Dit voorbeeld illustreert de noodzaak van een tijdige en permanente evaluatie.

Minister Luc Van den Bossche : Ten eerste wil ik er toch op wijzen dat men ook een beetje intellectuele dynamiek moet hebben bij het aanhoren van klachten. Niet elke klacht is ongegrond ; maar, niet elke klacht is gegrond. Ik heb een beetje de indruk dat – als we niet opletten – het parlement de vaste klachtenbank wordt, waar iedereen die komt kla-

Van den Bossche

gen op voorhand gelijk heeft. Als iemand komt klagen en hij vertelt een zinnig verhaal, en loopt men maar mee. In elk veranderingsmanagement wordt er geklaagd. Of dit nu is bij de fusie tussen twee banken, twee verzekeringsinstellingen of in het onderwijs, er wordt geklaagd. Het voordeel is dat als het over twee banken gaat men niet naar het parlement gaat om te klagen. En dat er dus niemand het nuttig vindt om hier een gevolg aan te geven. Ik wijs alleen op het verschil tussen een fusie tussen twee banken en het maken van het hogeschool-decreet.

De heer Ludo Sannen : Hier heeft het parlement wel de verantwoordelijkheid.

Minister Luc Van den Bossche : Ik zeg niet dat het hier niet de verantwoordelijkheid is. Ik zeg dat er een verschil is. (*Opmerkingen van mevrouw Nelly Maes*)

Minister Luc Van den Bossche : Men moet aanvaarden dat het probleem eruit bestaat dat iedereen die een klacht komt formuleren de facto wordt serieus genomen. Dat is intellectueel niet juist. Het spijt mij. Men moet zich ook geen illusies maken. Een veranderingsmanagement is een moeilijk management en dat schijnen weinigen zich te willen realiseren. Je breekt daar altijd potten mee. Hoe je het ook doet. Het is dus fout om al na een jaar te komen schreien om te zeggen dat er nog problemen zijn. Natuurlijk zullen er nog problemen zijn. Als je met veranderingsmanagement in vijf jaar uit de problemen bent, heb je succes. Want vergeet niet dat dit een wondervoorbeeld van veranderingsmanagement is. Waarom dit een wonder is, dat weet ik nog niet. Maar na één jaar is er vrij veel op zijn poten gevallen.

Ik verwijs nu naar de Banque Lambert en de Bank van Brussel. Vraag eens hoe lang het daar geduurd heeft voor men begon op zijn poten te vallen. dit was veel meer dan een jaar. Dit is in grote mate een vrij goede operatie, die natuurlijk op een aantal punten problemen geeft. Dat is duidelijk. Dat komt omdat er andere voorgeschiedenissen zijn. Als multidisciplinair zit je met een andere voorgeschiedenis dan als je met één discipline zit.

Als alle richtingen allemaal gefinancierd worden aan coëfficiënt één, dan zit je met de laagst gefinancierde van allemaal. Dan zou je kunnen zeggen dat men daar moet oppassen. Door een objectieve berekening uit het verleden, is economie op één gezet. Maar gezien de evolutie van wat in het

HOBU – ook in het één cyclus-onderwijs – als economie wordt gedoceed, beginnen vragen op te duiken die er vroeger niet waren. Het zal over vijf jaar onmogelijk zijn om dat onderwijs nog te geven zonder zware informatica-infrastructuur. Vijf jaar geleden was het mogelijk om dit bijna zonder informatica-infrastructuur te geven. Ik zei bijna.

Neem nu boekhouding. De situatie van een boekhouder is op tien, vijftien jaar zwaar aan het veranderen en dat loopt altijd maar door. Opleidingen tot een bibliotheekfunctie, hadden een kost aan bibliotheken. Die gaan nu een exponentiële kostengroei tegemoet als ze met de nieuwe media mee gaan.

Het zou dus wel kunnen – zonder dat het iets te maken heeft met het HOBU-decreet – dat de gewichten die je geeft aan sommige opleidingen, dat men die regelmatig moet herbekijken omdat die opleiding van vandaag niet die van morgen is. We moeten dus met de regelmaat van de klok bekijken wat nu het werkelijke gewicht van een opleiding is. In afwachting krijg je dus een spanningsveld. Dat zijn zaken die je hoe dan ook hebt in het veranderingsproces. Dus nu – na één jaar – gaan evalueren, is fout. Men zal eerst een stuk lijden moeten consumeren en dan zal men kunnen bekijken wat er nog overblijft aan problemen.

Er kunnen nog structurele fouten in zitten. Dit sluit ik niet uit ; we moeten ernstig blijven. Het is de eerste keer dat we naar een dergelijke enveloppesituatie gegaan zijn met fusies die we niet kenden en die vrij door de markt gemaakt werden. We hebben niet gezegd dat dit hier de fusies zijn en op die grond maken we een decreet. We hebben gezegd dat men vrij kon fusioneren en wij zullen achteraf volgens die spelregels de werkelijkheid beheren. Ik geef toe dat dit betekent dat wanneer er structurele ingrepen nodig zijn, dat dit twee, drie jaar zal duren voor die gebeuren. Maar je kan die vandaag niet zien omdat je vandaag nog zit in een eerste stap van het proces. Ondanks dat sommige mensen klagen over de tweede stap, is deze perfect mogelijk.

Ik geef u een voorbeeld uit mijn eigen omgeving : de autonome Hogeschool Gent. De opleiding tot industrieel ingenieur is overomkaderd. Het is geen hoger, maar postsecundair onderwijs. Dit zeg ik voor het verslag en voor de eeuwigheid. Het is een fout die veel geld kost. Deze school zal die fout doorrekenen aan wie zich in dat verband tot haar richt. Daarom moet de fout eerst worden uitgezuiverd. Goed beheer is mogelijk, maar niet gemakkelijk. Op dat vlak verschilt de toestand van hoge-

Van den Bossche

school tot hogeschool. Het is dus moeilijk om bepaalde zaken in het algemeen te bespreken.

Wat de biënnales betreft, is het zo dat wie alleen jonge mensen in dienst heeft, over een uitermate goedkoop personeelsbestand beschikt, dat weliswaar bij de volgende biënnales telkens duurder wordt. Vergeleken met scholen die alleen oudere mensen in dienst hebben, en waarvoor de biënnales van geen tel meer zijn, is dit uitermate goedkoop. Het historisch forfait speelt een rol, maar hangt af van het moment dat een jeugdig korps in dienst was, en neemt dus alsmaar af. De eerste afslanking van het historisch forfait is nu al aan de gang. Het slinkt de volgende jaren verder af. Als gevolg van de nieuwe situatie verhoogt de betaling telkens. Het betreft het ingroeien of samensmelten van de twee. Dat kan zich hier en daar scherper voordoen dan elders. In het ongunstige geval brengt de overgang dus een dubbele moeilijkheid teweeg.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, misschien wordt met dezelfde woorden niet altijd naar hetzelfde verwezen. Als de minister zegt dat hij op dit moment geen volledige evaluatie kan geven van alles en nog wat, dan zal dat wel kloppen. Ik kan me echter niet voorstellen dat hij met gestrekte armen afwacht wat op hem afkomt. Mijnheer de minister, zoudt u bijvoorbeeld wat u opmerkt over de Hogeschool Gent en de omkadering van de industriële ingenieurs, doen aanpassen als u dat kon ?

Minister Luc Van den Bossche : Ja.

Mevrouw Nelly Maes : U kan het echter niet ?

Minister Luc Van den Bossche : Nee.

Mevrouw Nelly Maes : Dat is dan jammer. Moeten we niet precies het omgekeerde betrachten ? Met andere woorden : als er rampen op komst zijn, niet wachten tot ze voltrokken zijn, maar sneller ingrijpen. Daartoe moeten we weten of momenteel alle kosten die zijn veroorzaakt door de fusie, inventariseerbaar zijn. Zo krijgen we zicht op de meerkosten van de fusie voor de enkelvoudige scholen en kunnen we ons rekenschap geven van de enveloppe. Dan weten we ook wat in reële termen mogelijk is en of er daadwerkelijk een tekort is. Ik hoor dus – ondanks melding van een aantal problemen – veel minder klagen over de fusie. Ik heb de neiging

om met de minister akkoord te gaan over het feit dat een groot aantal oplossingen wordt gevonden. Het financieel probleem wordt echter door iedereen gesignaleerd en staat die goede oplossingen blijkbaar in de weg. Daarvan moeten we toch op de hoogte zijn. U krijgt de middelen van dit parlement, en als we daar goede argumenten voor hebben, kunnen we u meer geven.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik kan mevrouw Maes volgen als ze zegt dat er dringend nood is aan een evaluatie. Ik ben het niet eens met de minister om die evaluatie uit te stellen. Uiteraard weet men na vier of vijf jaar meer dan bij de start, maar we zijn nu op een cruciaal punt aanbeland. Het parlement dient zicht te krijgen op het mogelijkheden tot implementatie van het decreet. We kunnen er dan nog rekening mee houden dat de stand van zaken over twee of drie jaar anders zal zijn. Dat het parlement over de huidige situatie op de hoogte wordt gesteld, is niet alleen belangrijk voor de opvolging van wat het heeft gestemd, maar ook in verband met de hervorming van het secundair onderwijs die de regering heeft aangekondigd. Die evaluatie kan ook nuttig zijn voor het hoger onderwijs. Om deze twee redenen zal mijn fractie een motie van aanbeveling indienen opdat het parlement zo spoedig mogelijk over zo een evaluatie kan beschikken.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil me hierbij aansluiten, maar doe dat niet omdat er te weinig middelen zouden zijn. Daarover durf ik me niet op voorhand uitspreken. Vorig jaar hebben we enkele keren vastgesteld dat de aanwending van middelen in bepaalde hogescholen vragen oproept. Dat is een bijkomende reden om in dat verband een zekere monitoring of doorlichting door te voeren. Op die manier kunnen we nagaan of de vraag van de hogescholen naar meer middelen gerechtvaardigd is.

Zonet vermeldde u een industriële hogeschool met een te grote omkadering. Een mogelijke reden is dat ze geen actief personeelsbeleid kan voeren. Nu we dit probleem vaststellen, kunnen we de situatie bijsturen. Het gaat er niet om om op voorhand meer middelen ter beschikking te stellen, maar wel om na twee en een half jaar zicht te krijgen op de problemen die worden aangekaart en op de gegrondheid ervan.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : We moeten een aantal dingen goed op een rijtje zetten. Iedereen is voorstander van autonomie, maar om de haverklap wil men reguleren. Autonomie betekent ook dat men ter plaatse stommiteiten mag doen. Er is hier een discrepantie tussen wat we zeggen en wat we doen. We zeggen allemaal dat we van autonomie houden, maar als het erop aankomt, zijn we Jozef II. Af en toe zitten we met die autonomie verveeld, en klaagt iemand erover. Soms kan ik daarmee akkoord gaan, maar dan zwijg ik omdat het niet aan mij is het beheer te bekritisieren. Soms werden onverstandige beslissingen genomen. Dat is inherent aan de autonomie.

Op dit moment doen zich twee soorten fouten voor. Enerzijds zijn er de beheersfouten, die – zoals gezegd – eigen zijn aan de autonomie. De autonomie vervalt volgens artikel 56 van het decreet als men een begroting of een meerjarenplan indient dat niet in evenwicht is. Binnen de maand kan het nog worden herroepen, maar anders neem ik de zaak over. Tijdens de vakantie stond een hogeschool dicht bij de toepassing van dat artikel. Dat heb ik haar in een brief meegedeeld. Dus paste ze haar begroting aan en kwam alles in orde.

Anderzijds kunnen er structurele fouten zijn, wat ik niet wil uitsluiten. We hebben een theoretische oefening gemaakt. Wat er op het veld ging gebeuren, wisten we niet en is ter plaatse beslist. Daardoor zijn mogelijk spanningsvelden ontstaan. Ik heb geen problemen met het woord dat de heer Sannen gebruikt. Het is bekend dat men in elk veranderingsproces aan monitoring kan doen. Nergens wordt echter al na één jaar geëvalueerd, mijnheer Denys, en ik verwijs hier naar de privé-sector. Ik verzet me niet tegen monitoring, wel tegen een evaluatie. Op dat moment is er geen veranderingsproces meer en zijn we ook niet meer bekwaam om er één te ondergaan, aangezien we zenuwachtig reageren op de moeilijkheden die inherent zijn aan zo een proces. Als we hier niet mee kunnen omgaan, kunnen we beter geen veranderingsproces meer nastreven en moeten we onder ogen zien dat we er niet bekwaam toe zijn. Bij elk veranderingsproces zijn er twee opties. Ofwel creëert men een bijzondere enveloppe voor sociale omkadering bij de sanering, ofwel moet men met de bestaande middelen toekomen.

In het bedrijfsleven is dat ook zo. In het beste geval is er bij de sanering een kapitaalinjectie, die toelaat om investeringen en dergelijke te doen, en een

tweede kapitaalinjectie voor het beheer van de sociale enveloppe. Dat is crisisbeheer in de beste omstandigheden. Er is nog een kapitaalschieter die over de middelen beschikt om de overgang zo vlot mogelijk te laten verlopen. In zekere zin worden de problemen dan afgekocht. Ik kan direct een nota opmaken waarin staat wat u allemaal kan afkopen in het HOBU als u geld bijlegt, dat is niet moeilijk. Iedereen moet dan wel weten dat er geld moet worden bijgelegd. Het is dan de vraag waar we dit geld moeten halen. In het slechtste geval is er geen geld.

We zitten in het tweede geval. De kapitaalschieter van het bedrijf in moeilijkheden weet dat hij moet herstructureren, maar hij kan geen kapitaal ter beschikking stellen voor de sociale enveloppe, hooguit voor kleine investeringen. Het gaat dus om een veranderingsproces in tijden van schaarste. Dat levert specifieke bijkomende problemen op.

Met een bijkomende som kunnen de problemen worden afgekocht. Indien er morgen geld was, zou men bijvoorbeeld alle 55-plussers kunnen wegsturen. Die personen ontvangen dan enkel 75 procent van hun wedde. Dit is dan een vrij grote sanering, maar er moet een surplus betaald worden dat van buiten de begroting en de normale geldcircuits moet worden gehaald. Dit zou een eenmalige operatie zijn die over verscheidene jaren wordt gespreid.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, ik ben het met u eens dat autonomie betekent dat men bepaalde beheersfouten toestaat. Het is echter belangrijk dat we zicht krijgen op de meest voorkomende beheersfouten, zeker nu u eraan denkt om het secundair onderwijs om te vormen en de scholen ook een zekere vorm van autonomie te verlenen.

Ik spreek nog niet over het feit dat we moeten ingrijpen, dat is de volgende stap.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, u weet dat we een constructieve oppositie voeren. We hebben geen moeite om ons standpunt bij te sturen. Mijnheer de minister, met een evaluatie hebben we niet de bedoeling om onmiddellijk alles in vraag te stellen. Mocht de minister dat zo verstaan, dan heb ik het woord evaluatie fout gebruikt. We bedoelen een doorlichting, een monitoring bij de huidige stand van zaken. We hebben

Denys

zeker niet de bedoeling de autonomie in vraag te stellen. We zijn eerder voorstander van meer autonomie dan van minder autonomie.

We zijn bereid een motie in te dienen waarbij we monitoring, doorlichting vragen. Nadien kan een evaluatie volgen. Na anderhalf jaar is het hoog tijd voor een doorlichting.

Minister Luc Van den Bossche : Doorlichting is geen monitoring. Ik heb de indruk dat we de begrippen eerst wetenschappelijk moeten situeren.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, bestaat er geen wetenschappelijk onderzoek over het verschil ? Hebt u nog geen opdracht gegeven om dit uit te zoeken ?

Minister Luc Van den Bossche : Daarover zijn veel boeken geschreven. Kijk maar eens in een van de allereerste cursussen van Vlerick.

De heer André Denys : Mijnheer de minister, ik wil hier niet met woorden spelen. Ik heb u mijn bedoeling kenbaar gemaakt. We moeten uitmaken welk woord het juiste is en op basis daarvan kondigen we een motie van aanbeveling aan.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren Van Dijck en Vandebroeke en door mevrouw Vanderpoorten en de heer Denys werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer André Denys tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de programmatie-stop in het deeltijds kunstonderwijs

Mondelinge vraag van de heer Ludo Sannen tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van

Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toepassing van het decreet benoemings- en programmatie-stop in het deeltijds kunstonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Denys tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toepassing van het decreet benoemings- en programmatie-stop in het deeltijds kunstonderwijs met daaraan toegevoegd de mondelinge vraag van de heer Sannen tot minister Van den Bossche, over de toepassing van het decreet benoemings- en programmatie-stop in het deeltijds kunstonderwijs.

Tijdens een sperperiode werden alle interpellaties automatisch verwezen naar de begrotingsbespreking. De interpellatie van de heer Denys viel daarbuiten, en we achtten het dan ook rechtvaardig om de mondelinge vraag van de heer Sannen hieraan te koppelen.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal me beperken tot de kern van het probleem. Dit probleem werd gedeeltelijk al behandeld tijdens de begrotingsbespreking, en dat is ook logisch. Het gaat over de toekomstkansen van sommige opleidingen in de muziekacademies, naar aanleiding van de interpretatie door de minister van de invulling van het begrip instrument in het kader van de programmatie-stop in het deeltijds kunstonderwijs.

Er bestaan drie documenten die de opleidingen in het deeltijds kunstonderwijs regelen : het decreet van 16 april 1996, de omzendbrief van 26 juni 1996 en de omzendbrief van 3 oktober 1996.

Het begrip instrument blijkt zeer belangrijk te zijn, maar kwam niet aan de orde bij de bespreking van het decreet van 16 april 1996. Alle collega's die aanwezig waren bij de bespreking en onze medewerker bevestigen mij dat men nooit het begrip instrument heeft gebruikt bij de besprekingen over het niet-oprichten of subsidiëren van nieuwe instellingen, filialen, graden, studierichtingen of opties gedurende de schooljaren 1996-1997 en 1997-1998.

Het begrip instrument werd voor de eerste keer gebruikt in de omzendbrief van 26 juni 1996, waarbij de minister de volgende formulering gebruikte – en ik citeer : Eerder erkende en georganiseerde opties die werden stopgezet door de afwezigheid van leerlingen, kunnen niet worden heropgericht

Denys

voor de schooljaren 1996-1997 en 1997-1998. Einde citaat.

Dit is inderdaad in overeenstemming met het decreet. In dezelfde omzendbrief zegt hij verder – en ik citeer : dat in het lesaanbod van de muziek-academies voor de schooljaren 1996-1997 en 1997-1998 geen nieuwe instrumenten worden opgenomen. Einde citaat. Voor het eerst speelt het begrip instrument een belangrijke rol.

Dit begrip kan op drie manieren worden geïnterpreteerd : als optie in onder meer de middelbare en de hogere graad, als vak, en als vakbenaming bij de dertig instrumenten voorzien in het besluit van de Vlaamse regering van 31 juli 1990. De omzendbrief van 26 juni 1996 vermeldt deze drievoudige betekenis niet. Deze omzendbrief behandelde de organisatie van de muziekacademies vanaf 2 september 1996. We veronderstellen dus dat het begrip hier niet werd gebruikt als vakbenaming, waarbij men immers steeds verwijst naar de dertig instrumenten uit het besluit van de Vlaamse regering.

Na de afsluiting van de inschrijvingen op 30 september en de hervatting van de lessen op 2 september, maakt de omzendbrief van 3 oktober 1996 de bedoeling van de minister duidelijk. Hij zegt dat – en ik citeer : een instrument dat tijdens het schooljaar 1996-1997 niet werd aangeboden binnen één of meer graden van de studierichting muziek, tijdens de schooljaren daaropvolgend binnen deze betrokken graden ook niet mag worden ingericht, zelfs als de inrichting ervan het gevolg is van de voortzetting van de opleiding voor dat instrument. Einde citaat. Dit is nu de kern van het probleem : zo kunnen we een situatie creëren dat iemand die vioollessen volgt in een eerste graad, terwijl er dat jaar geen vioollessen worden gegeven in een tweede graad, het jaar nadien de opleiding niet zal kunnen voortzetten.

Niemand heeft bij de behandeling van het decreet op de programmatie- en benoemingsstop, de intentie gehad om een opleiding niet te kunnen laten voortgaan omwille van een gebrek aan leerlingen in een hogere graad. De minister is deze mening in zijn laatste omzendbrief echter wel toegedaan. We kunnen erover discussiëren of dit in overeenstemming is met de letter van het decreet, maar het is in ieder geval niet in overeenstemming met de geest van het decreet. Dit leidt tot heel wat verwarring bij verschillende muziekacademies. Ik zou de minister dan ook willen vragen om een andere

interpretatie te geven aan deze tekst en om een nieuwe omzendbrief te verspreiden.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik vind het merkwaardig dat wij het nu nog over deze materie hebben, vermits het probleem al werd aangekaart tijdens de begrotingsbesprekingen. In het verslag van deze interpellatie kan misschien naar die besprekingen worden verwezen.

De heer Denys heeft de situatie grotendeels geschetst. Ik wil hier wel aan toevoegen dat er al sprake was van instrumenten in de eerste omzendbrief van de minister. In het decreet dat door dit parlement werd goedgekeurd, is daar echter inderdaad geen sprake van. Als de heer Denys zegt dat de interpretatie van de minister niet overeenstemt met de geest van de wet, is hij te voorzichtig : deze interpretatie stemt gewoon niet overeen met de wet. Een instrument is geen optie, en de interpretatie van de minister gaat dan ook te ver.

In de eerste omzendbrief van 26 juni 1996, heeft de minister het over instrumenten. De interpretatie van de vereniging OVSG dat er toch over de graden heen een continuering kan zijn van het aangeboden onderwijspakket binnen de optie algemene muziekleer en de optie muziek en samenspel, lijkt mij nog altijd een correcte interpretatie van deze eerste omzendbrief. Blijkbaar achtte hij het echter nodig om die interpretatie nog wat strikter te maken. In zijn brief van 3 oktober zegt hij dat een instrument dat tijdens het schooljaar '95-'96 niet werd aangeboden binnen één of meer graden van de studierichtingen muziek, tijdens de schooljaren '96-'97 en '97-'98 binnen deze graden ook niet mag worden ingericht, zelfs als de inrichting ervan een gevolg is van de voortzetting van de opleiding voor dat instrument. Ik vind dat toch een vergaande interpretatie die heel wat mogelijkheden en ontwikkelingskansen van jongeren onmogelijk maakt.

Mag men tijdens het spel de spelregels plotseling veranderen ? Dat is toch geen voorbeeld van goed bestuur of management, mijnheer de minister. Wat is de uiteindelijke bedoeling van deze stringente bepaling van 3 oktober ? Vanuit welke motivatie voert u deze interpretatie aan ? Ik zou u willen vragen om in de scholen na te gaan tot welke gevolgen deze interpretatie leidt, dit in het kader van de witte vlekken waarover we hebben gesproken en van het kleine aanbod in de meer landelijke gebieden. Het decreet is van toepassing voor twee jaar. Ondertussen is het schooljaar reeds gestart. Dat wil zeggen dat deze stringente interpretatie ook nog tijdens het volgend schooljaar speelt. Na een

Sannen

bezoek ter plaatse, kunt u uw stringente bepaling volgend jaar misschien verbeteren en aanpassen.

Dit alles werd natuurlijk ingegeven door de rol die u nog wilt geven aan het deeltijds kunstonderwijs. In uw beleidsbrieven, zeker in de laatste beleidsbrief naar aanleiding van de begroting voor 1997, wordt nergens gezegd welke rol u het deeltijds kunstonderwijs in Vlaanderen nog toedicht. Het is voor ons belangrijk om uw visie over de plaats van het deeltijds kunstonderwijs te kennen. Dan was de verwarring bij de interpretatie misschien niet nodig geweest. Dan hadden we al kunnen opmerken dat u de mening bent toegedaan dat het deeltijds kunstonderwijs in Vlaanderen te sterk is ontwikkeld. Misschien vindt u dit zelfs geen taak van de overheid. Bent u bereid om de implementatie van deze stringente maatregel na te gaan op het veld, zodat u deze volgend jaar eventueel kan corrigeren? Dat zou een tegemoetkoming zijn aan verwachtingen die dit schooljaar waarschijnlijk niet meer kunnen worden ingelost.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, over de instrumenten zal ik kort zijn. Ik ben het volledig eens met de heren Denys en Sannen, en hun argumentatie wil ik niet herhalen.

Ik wil mij alleen toespitsen op de reële problematiek in de scholen. Het gaat hier niet over piano, fluit en viool. Deze instrumenten worden veel bespeeld en het is ondenkbaar dat zij zouden wegvallen. Het gaat echter om meer uitzonderlijke instrumenten. De naam van minister Vande Lanotte is hier al gevallen. Zijn vrouw woont in Oostende, heeft een klavecimbel gekocht en nu wordt de cursus voor klavecimbel niet meer ingericht.

De voorzitter : Is dat een argument?

Minister Luc Van den Bossche : Ik denk dat zij geld genoeg heeft om privé-lessen te volgen. (*Gelach*)

Mevrouw Nelly Maes : Voor de uitzonderlijke instrumenten heeft men niet elk jaar evenveel studenten. Door een gebrek aan leerlingen kan zich een tijdelijke leemte voordoen. In een goed uitgeruste academie heb je echter wel een leraar fagot of klavecimbel. Door het afschaffen van die cursussen, komen die mensen gewoon op de reëffectielijst. U berooft de academies van de aantrekkelijkheid van een gevarieerd aanbod, en u blijft toch met de kosten zitten van de uren waarvoor die

leraars vast benoemd zijn. Dit is dus een slechte maatregel en ik hoop dat deze wordt ingetrokken.

In het beeldend deeltijds kunstonderwijs doet het probleem zich vooral voor in de specialisatiegraden. Als u doorgaat met deze manier van werken, dan zal men gewoon wat soepeler worden en meer mensen doorlaten. Dat mag toch niet de bedoeling zijn. De bedoeling is dat er kwaliteit wordt geleverd. In uw overigens beledigend hoofdstuk van de beleidsbrief waarin u het hebt over het deeltijds kunstonderwijs, zegt u zelf dat u de kwaliteit wil bevorderen. Academies die hoge kwaliteitseisen stellen, moeten hun specialisatiegraden kunnen blijven aanbieden. Deze maatregel heeft drastische gevolgen. Ik zal u niet vertellen waar, want dan wordt u weer vindingrijker. Wat het deeltijds kunstonderwijs betreft, vertrouw ik u voor geen snars. (*Gelach*)

Minister Luc Van den Bossche : Dat is terecht.

Mevrouw Nelly Maes : Ik zou me willen aansluiten bij de heer Sannen. Ik zal u in de gaten houden. Ik ben benieuwd naar uw algemene visie. U kunt niet langer doorgaan met het DKO – dat in bepaalde regio's volledig is uitgebouwd en in andere onbestaand is – om de oren te slaan met dergelijke lineaire maatregelen. Dat getuigt niet van visie: het is kortzichtig. U probeert op die manier geld uit te sparen. Dat zal niet lukken, u zult niet kunnen beletten dat het DKO verder groeit en bloeit. Misschien onderschat ik u met deze uitspraak. (*Gelach*)

Het DKO beantwoordt aan een grote maatschappelijke behoefte. We moeten creatiever denken in de richting van een actieve complementaire inschakeling van het DKO in het klassieke onderwijs. Misschien kunnen we de kwaliteit van het basisonderwijs verbeteren door structurele samenwerking. Het omgekeerde, namelijk het inschakelen van het DKO in het basisonderwijs, lijkt me niet aangewezenen. Kinderen uit het basisonderwijs laten kennismaken met deze vorming zou een verrijking zijn.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Artikel 12 van het decreet van 16 april is vrij duidelijk: tijdens de schooljaren '96-'97 en '97-'98 kunnen in het DKO geen nieuwe instellingen, graden, studierichtingen, filialen of opties door de Vlaamse Gemeenschap worden opgericht of gesubsidieerd. Ik geloof dat er enige verwarring bestaat over het begrip optie. Juridisch-technisch kent het DKO de opties instru-

Van den Bossche

ment en samenspel. Die bieden hetzelfde leerplan, maar de optie instrument is meer solistisch gericht. In elke optie kunnen de dertig instrumenten worden aangeboden, die werden omschreven in een besluit van de Vlaamse regering van 31 juli 1990, waaruit de heer Denys citeerde. Een leerling die kiest voor de optie instrument, schrijft zich niet in voor die dertig instrumenten, maar bijvoorbeeld voor de optie instrument piano of de optie instrument fagot. Tot op heden waren er nooit problemen over die interpretatie. Het is de gangbare betekenis van de optie instrument. De bevrozing van het aanbod slaat niet alleen op de optie instrument als abstract begrip, maar ook op de inhoud. Juridisch-technisch is er dus geen discussie mogelijk. De letter van de wet is zeer duidelijk. Ik weet niet wie waarom ja of neen stemde, mijnheer Denys.

De heer Ludo Sannen en Mevrouw Nelly Maes : Wij hebben neen gestemd.

Minister Luc Van den Bossche : Ik weet ook niet waarom u hebt tegengestemd. Ik herinner me dat enkelen neen hebben gestemd. Het DKO wordt niet harder aangepakt dan het secundair onderwijs. Ook in het secundair onderwijs mag er geen uitbreiding gebeuren van bestaande opties over de graden heen. Zelfs al biedt men de richtingen Grieks-Latijn en Wiskunde-Wetenschappen aan, dan nog mag men, als men geen leerlingen in de derde graad heeft, geen richting Grieks-Wiskunde aanbieden. Dat mag niet, ondanks het feit dat zo'n bijkomend aanbod geen meerkost met zich zou meebrengen, want men doceerde die vakken reeds.

Het probleem van de kleine academies en de witte vlekken is het voorwerp van een andere discussie; die discussie moeten we niet hier en nu voeren.

De heer Denys zegt dat de omzendbrief van 3 oktober te laat komt. Hij schrijft zelfs dat daardoor chaos werd gecreëerd. Ik vind dat een boude uitspraak. We hebben dat laten nagaan.

Het probleem situeert zich hoofdzakelijk bij de overgang van de middelbare naar de hogere graad. Er zijn geen precieze gegevens voorhanden met betrekking tot de instrumenten omdat de statistische bevraging tot nu toe gebeurde uitgesplitst naar optie, en de optie instrument niet verder werd onderverdeeld naar soort instrument. De administratie beschikt hier niet over cijfers. Volgens een telefonische rondvraag van het OVSG zou het gaan om een 70-tal leerlingen die in het huidige

schooljaar geen les meer kunnen volgen in dezelfde academie waar ze de middelbare graad hebben afgesloten. Het gaat dan meestal om minder aangeboden instrumenten (bijv. accordeon, clavecimbel, mandoline, traverso...) vb. : een leerling traverso uit Mechelen zal naar Oud-Heverlee moeten uitwijken.

Het lijkt me dus wat overtrokken om in dat verband van een chaos te spreken.

U vergeet bovendien datgene wat de heer Sannen hier terecht heeft vermeld. Ik heb op 26 juni een omzendbrief verzonden. Daarin schrijf ik, en ik citeer : Het was de bedoeling om het door de betrokken instellingen aangeboden onderwijspakket voor de schooljaren 1996-1997 en 1997-1998 strikt te beperken tot wat werd georganiseerd tijdens het schooljaar 1995-1996. Einde citaat. Volgens Van Dale betekent strikt : nauwkeurig, nauwgezet en streng. Het was dus duidelijk dat niets anders kon worden ingericht dan wat ook vorig jaar ingericht werd.

Op die beperking waren twee uitzonderingen voorzien. Die werden in dezelfde omzendbrief vermeld. Het betreft de verdere uitbouw van de nieuwe structuur in de studierichting Dans. U herinnert zich de discussie in de commissie daarover – naar aanleiding van een amendement op artikel 12, paragraaf 2. Die verdere uitbouw moet leerjaar na leerjaar gebeuren, binnen het kader van opties die voor 1 september 1996 al enige vorm hadden gekregen. Dat waren de twee uitzonderingen.

Wat gebeurde er toen ? Plots is het onderwijssecretariaat van Steden en Gemeenten van oordeel dat het eventjes zelf wetgever moet spelen, en de verwarring moet opdrijven. Niet ik zorg voor de chaos, maar wel de spitsvondige mensen van dat onderwijssecretariaat. Op 19 augustus verstuurdde ze een omzendbrief waarin hun eigen interpretatie van de omzendbrief van 26 juni verwoord wordt. Het onderwijssecretariaat kende perfect mijn standpunt. Dat kan ik bewijzen. Het gaat dus om méchanceté en mauvaise foi, zoals men dat in Gent zegt.

Ze wisten perfect waar het over ging, en toch schreven ze een omzendbrief met een totaal verschillende inhoud. Dat noem ik zelf de chaos creëren. Achteraf gaat men dan klagen bij politici dat de minister de chaos creëert.

Mevrouw Nelly Maes : Had men met u daarover overlegd ?

Minister Luc Van den Bossche : Ze wisten dat hun interpretatie niet de mijne was. Ze hielden voet bij stuk, en streefden een krachtmeting na. Of wilden ze chaos creëren ? Ik weet dat niet. Ze hebben in elk geval die omzendbrief verstuurd nadat ze wisten wat onze opvatting terzake was. Eind juni wisten ze in alle duidelijkheid wat onze opvatting inhield. Ze hebben daar dan nog even over nagedacht. Nadat ze uit verlof waren teruggekeerd hebben ze dan hun omzendbrief verstuurd.

Dat is om moeilijkheden vragen. Iedereen weet dat de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten voor meer dan 90 percent de inrichtende macht vormt van het DKO. Een aantal scholen hebben daarop gereageerd. Op 3 oktober heb ik een tweede omzendbrief verstuurd om daaraan een einde te stellen. Ondertussen hebben vier gemeenten – Turnhout, Lier, Genk en Ieper – en een leerling van de Muziekacademie van Berchem de zaak bij de Raad van State aanhangig gemaakt.

Tot mijn vreugde kan ik u mededelen dat op 4 november de Raad van State de vordering van allen onontvankelijk heeft verklaard, en dus niet bij dringende noodzakelijkheid heeft ingegrepen. Ook anderen dan ikzelf zijn blijkbaar van oordeel dat het decreet is wat het is. Geruggensteund door de Raad van State zou ik de wet onrecht aandoen – het zou contra legem zijn – als ik mijn interpretatie nu zou wijzigen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : De chaos, waarvan sprake in mijn toelichting bij mijn interpellatie, heeft betrekking op de mentale chaos die er bij zeventig scholen en twintig scholen heerst. U weet dat mijn partij, de Vlaamse Liberalen en Democraten, zich vooral bekommert om de minderheden. (*Gelach*)

Die verdienen evenveel aandacht en respect als de meerderheid.

Ik heb niet, zoals de heer Sannen dat wel heeft gedaan, gezegd dat uw optreden niet conform de letter van het decreet zou zijn. Ik ben op juridisch-technisch vlak niet genoeg op de hoogte om daarover met u een discussie te voeren. Maar ik zeg hier wel dat dit in strijd is met de geest van dit decreet. Ik heb daarover gesproken met vele anderen die mee het debat ten gronde hebben gevoerd.

Uw interpretatie gaat in tegen de geest van het decreet. Geen enkel parlementslid had, toen hij dit decreet stemde, zo'n toestand voor ogen. Daarom zal onze fractie een motie van aanbeveling indie-

nen om deze omzendbrief en de interpretatie van de minister teniet te doen.

Minister Luc Van den Bossche : Moet ik nu er van uitgaan dat uw fractie tegen de opvatting van de Raad van State ingaat ?

De heer André Denys : Wij gaan in tegen de interpretatie die u aan die opvatting geeft.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Dat neemt niet weg dat het misschien wenselijk is om het effect te beoordelen. We zullen dat zelf kunnen doen op het ogenblik dat we de lijst ontvangen. In die zin kan een motie interessant zijn. Als het effect zich vooral zou voordoen in eerder landelijke gebieden, waar er nu reeds problemen zijn ...

Minister Luc Van den Bossche : Sint-Niklaas is geen landelijk gebied ...

De heer Ludo Sannen : ... dan behoort het tot onze verantwoordelijkheid.

De heer Ludo Sannen : Wij wachten nog altijd op een coherentere visie van uwentwege over het deeltijds kunstonderwijs. Mijn vraag luidt dus : wanneer kunnen we daarover meer verwachten ?

Minister Luc Van den Bossche : Als de hemel mij daarvoor wat tijd geeft ...

De heer Ludo Sannen : De minister heeft het Vlaams Parlement een benoemings- en programmatiestop voor het DKO laten goedkeuren. Die stop geldt voor twee jaar. Ik mag toch veronderstellen dat u op dat ogenblik de intentie had om op heel korte termijn ook daadwerkelijk werk te maken van een evaluatie en een nieuw decreet, gebaseerd op een visie.

Minister Luc Van den Bossche : Die visie zal u worden meegedeeld op het ogenblik dat het ontwerp van decreet wordt besproken.

De heer Ludo Sannen : Dat is jammer. Ik geef een voorbeeld. Ook al kunnen we niet meer over het secundair onderwijs discussiëren, toch hebben we in de eerder verstuurdde beleidsbrieven bepaalde uitgangspunten gelezen waarover we hebben kunnen debatteren. Wat het deeltijds kunstonderwijs betreft is er niets voorhanden. Wij kunnen in de verste verte niet weten in welke richting het decreetale werk zal evolueren.

Minister Luc Van den Bossche : Toch wel. Bij de begrotingsdocumenten zal, zoals dat hoort, enige uitleg worden gevoegd.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Vanderpoorten werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.44 uur.*
